

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ದೀಪಿಕಾ ಕಚ್ಚಲ್

ಹಿರಿಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ಪುನೀತಾ ಎಸ್.

ಹಿರಿಯ ಸಂಪಾದಕಿ
ಬಿ.ಕೆ. ಕಿರಣ್ಣಯಿ

ವಿಳಾಸ
ಯೋಜನಾ - ಕನ್ನಡ,
ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಭಾಗ,
ಸಮಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯ,
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ,
ಮೊದಲನೆಯ ಅಂತಸ್ತು, 'ಎಫ್'ವಿಂಗ್,
ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸದನ, ಕೋರಮಂಗಲ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 034.
ದೂರವಾಣಿ : 080 - 25537244.
E-mail : yojanakannada@yahoo.com

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಸಂಪಾದಕೀಯ	2	ಯೋಗ; ವೃತ್ತಿಪರರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ	25
ಮನದ ಮಾತು	3	* ರವಿ ಪಿ. ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮನೀಷ್ ಪಾಂಡೆ	
* ಕೃಪೆ : ಪಿ.ಐ.ಬಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.		ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ ತತ್ವ	29
ಸಶಕ್ತೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	6	* ಡಾ. ಹೆಚ್. ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರ	
* ಚರಣ್ ಸಿಂಗ್		ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ದರ್ಬಾರ್	33
ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವ ಇ-ಆಡಳಿತ	10	* ಬಿ. ಆರ್. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್	
* ಡಾ. ರಂಜಿತ್ ಮೆಹ್ರಾ		ಮೈಸೂರು ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರಿ	37
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಿತ; ಸದ್ಯದ ಚಿತ್ರಣ	15	* ಡಾ. ಸಿ ಜಿ ಬೆಟಸೂರಮಠ	
* ಡಾ. ಜಿ. ಪಿ. ಮಿಶ್ರಾ		ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ಸ್: ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ	43
ಒತ್ತಡಮುಕ್ತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯೋಗ	19	* ಮಾಧವ	
* ಡಾ. ಈಶ್ವರ ಎನ್. ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ರಾಜೀವ ರಸ್ತೋಗಿ		ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	46
ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಯೋಗದ ಮದ್ದು	22	* ಉಮಾಶಂಕರ ಬಿ. ಹಿರೇಮಠ	
* ಡಾ. ಈಶ್ವರ್ ವಿ. ಬಸವರಡ್ಡಿ		ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?	51
		ವಾರ್ತಾ ವಿಶೇಷ	52

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಗಜಾನನ ಪಿ. ದೋಪೆ

ಯೋಜನೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಚರ್ಚೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಯೋಜನಾ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದರೂ, ಯೋಜನಾ ಕೇವಲ ಅಧಿಕೃತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಹಿಂದಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಮಲಯಾಳಂ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಒರಿಯಾ, ಪಂಜಾಬಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಂದಾ ವಿವರ	
ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ	230.00
ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ	430.00
ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ	610.00
ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.	

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ
ಚಂದಾದಾರರಾಗಲು
ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್

Log on to
<http://publicationsdivision.nic.in/>,
in collaboration with bharatkosh.gov.in

ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಡಿಮಾಂಡ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಕಳಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು
**PUBLICATIONS DIVISION, MINISTRY OF
I & B, GOVERNMENT OF INDIA** ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
CHENNAI ನಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯವಾಗುವಂತೆ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು
ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಲೇಖಕರವು. ಅವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಯೋಜನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಯಥಾರ್ಥತೆ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರ ರೇಖಣಿಯಿಂದ

ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶ

ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಪರಿಸರ - ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಬಹುತೇಕ ದೇಶಗಳು ಇವೇ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುನ್ನಡೆ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದದ ಸಂಗತಿ. ಕೃಷಿ, ಉದ್ಯಮ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸಾರಿಗೆ, ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸೌಲಭ್ಯ - ಮುಂತಾದವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಡಿಪಾಯ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರಬೇಕು; ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ, ಏಳಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸದವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಅವಕಾಶ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಕ ಜನರ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಇದರ ಮೂಲೋದ್ದೇಶ.

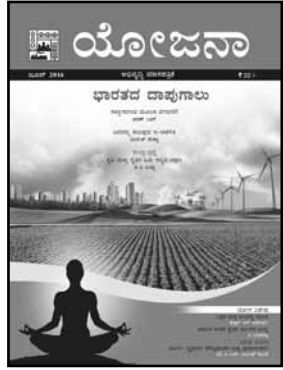
ವೈವಿಧ್ಯಮಯ 120 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಉನ್ನತ ಸ್ತರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ - ಜಿಡಿಪಿ ಮತ್ತು ತಲಾವಾರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು; ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಜನಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬಲ್ಲದೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಡುಬಡ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ, ಹವಾಮಾನ ವಿಷಯವೂ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಬರ ಮತ್ತು ನೆರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಮಾಜದ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಲ್ಲವು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ರೈತರ ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ತಳಸ್ತರದ ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವತ್ತ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನಾ, ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸೇತು, ಬೇಟಿ ಬಜಾವೊ ಬೇಟಿ ಪಥಾವೊ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ಸೇರಿ, ಅವರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರರಾಗುವಂತೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀವನ್ ಜ್ಯೋತಿ, ಬೀಮಾ ಯೋಜನಾ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀವನ್ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಟಲ್ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಲು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸತಿ, ರಸ್ತೆ, ರೈಲ್ವೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆಯಂತಹ ಕ್ರಮಗಳು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿವೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಆರಂಭಿಸಲು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಡ್ ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರ ವಿಕಾಸ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಜನತೆ ಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೇನೇ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅವರು ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಯೋಗದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡಿರುವ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಜೂನ್ 21ನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

ಭಾರತ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಾವಲಂಬನೆ, ಕಡುಬಡತನ, ಆಹಾರ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ, ಉದ್ಯೋಗದ ಕೊರತೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರೋಗ ರುಜನೆಗಳಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬಹುದೂರ ಸಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆರು ದಶಕಗಳ ನಂತರ, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ; ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. □

ಮನದ ಮಾತು

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ
ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ
ಅವರು ಮಾಜಿದ
ಮನ್‌ಕೀ ಬಾತ್
20ನೇ
ಆವೃತ್ತಿಯ
ಆಯ್ಕೆ
ಅವತರಣಿಕೆ.

ನನ್ನೊಲವಿನ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ ನಮಸ್ಕಾರ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮನದ ಮಾತು ಆಡುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರಕಿದೆ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗಂತೂ ಮನದ ಮಾತು ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕ ವಿಧಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವತಃ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಹಳವೇ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಮನದ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೊಡನೆ ನಾನು ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ನೀವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿ, ಜನರ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜನತಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಶಕ್ತಿ ನೀಡುವಿರಿ ಎಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುವೆ.

ಬಿಸಿಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ನಡುವೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮುಂಗಾರು ಒಂದುವಾರ ತಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ; ಇದರಿಂದ ಚಿಂತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸರಿಸುಮಾರು ದೇಶದ ಬಹುಭಾಗ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನ ಭೀಷಣ ತಾಪವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉಷ್ಣತೆ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರಲಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿರಲಿ, ಮನುಷ್ಯರಿರಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬೇಗುದಿಗೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಲ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಕ್ಕೆ “ಅಕ್ರಮ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಶೂನ್ಯ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ” ಎಂಬ ವಿಷಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಚರ್ಚೆಯಂತೂ ನಡೆದೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಾವು ಗಿಡ-ಮರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೂಡಾ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರನ್ನು

ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಕಾಡನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಉಳಿತಾಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಹನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರಕಿತು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಒಡಿಶಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯದೊಡನೆಯೂ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಎರಡರಿಂದ ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಸಮಯ ಕಳೆದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಹೋಯಿತು ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಯಿತು, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಹನವಾದ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಹಳವೇ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿರುವುದು, ನೀರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಪಶು - ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಬರಪೀಡಿತ ಜನರಿಗಾಗಿ, ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರವಿರಲಿ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರಗಳು ಯಾವುವು, ಉಪಾಯಗಳಾವುವು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ

* ಕೃಪೆ : ಪಿ.ಐ.ಬಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದೊಂದು ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಹೇಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಕುರಿತೂ ಸಹ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು. ನಾನಂತೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ “ನೀತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೂ” ಸೂಚಿಸಿರುವೆ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಂತೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಂಧ್ರ, ಗುಜರಾತ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಾವು ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ತಲುಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಬಯಸುವೆ. ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಜಲಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಹನಿ ಹನಿ ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಇದು ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ನೀರು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಸದಾಕಾಲದ ನಂಬಿಕೆ. ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರು ಹಾಳಾದರೂ ನಮಗೆ ಕಸಿವಿಸಿ ಆಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜಲ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ಉಂಟು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ “ತೊಟ್ಟು ನೀರು - ತುಂಬಿದ ಬೆಳೆ” ಕಿರು ನೀರಾವರಿ, - ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಫಸಲು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರೂ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರು ನೀರಾವರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನಗಂತೂ ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ. ಕೆಲವರು ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸ್ಪ್ರಿಂಕರ್ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವವರು ಕೂಡಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವರು ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನೀರಿನ ಉಳಿತಾಯವೂ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿ ಖರ್ಚು ತಗ್ಗಿದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯಗಳೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಕುಳಿತಾಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆಂಧ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ - ಈ ಮೂರೂ ರಾಜ್ಯಗಳು ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಎರಡೆರಡು, ಮೂರು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಿರು ನೀರಾವರಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು

ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ಉಳಿತಾಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ತೆಲಂಗಾಣದ ಸೋದರರು “ಮಿಶನ್ ಭಾಗೀರಥಿ” ಮೂಲಕ ಗೋದಾವರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಬಹಳವೇ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ “ನೀರು ಪ್ರಗತಿ ಮಿಶನ್” ಕೈಗೊಂಡು ಅದರಲ್ಲೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಯೋಗ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಚಾಲನೆಗೊಳಿಸಿರುವ ಜನ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬೆವರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ‘ಜಲಯುಕ್ತ ಶಿಬಿರ ಆಂದೋಲನ’ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಬಹಳವೇ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆ. ಭತ್ತೀಸ್ ಗಡ್ಡ ‘ಲೋಕ ಸುರಾಜ್’ - ‘ಜಲ ಸುರಾಜ್’ ಆಂದೋಲನ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಸರಿಸುಮಾರು 22 ಸಾವಿರ ಕೆರೆಗಳ ‘ಬಲರಾಮ್ ತಲಾಬ್’ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇದೇನು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರ “ಕಪಿಲಾಧಾರಾ ಕೂಪ್ ಯೋಜನೆ” ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ‘ಜಲ ಬಚಾವ್’ ಅಭಿಯಾನ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೆರೆಯ ಹೊಂಡಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕೆರೆ, ಕೊಳಗಳಿರುವ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಗುಜರಾತ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಜಲಮಂದಿರಗಳಾಗಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಆಂದೋಲನ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ‘ಜಲ ಸ್ವಾವಲಂಬನ್’ ಆಂದೋಲನ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಹಾಗೆ

ನೋಡಿದರೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ. ಅವರು ‘ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್’ ನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಂದೋಲನ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನೀರನ್ನು ತಡೆಡೆಡುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಅಣೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ನೀರು ತಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿವೆ. ಜೂನ್, ಜುಲೈ, ಆಗಸ್ಟ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರೂ ಪೋಲಾಗಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ದೇಶದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೋರುವೆ. ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಜಾಗ ಯಾವುದು ಆಗಬಹುದು, ನೀರನ್ನು ತಡೆಯುವ ಜಾಗ ಯಾವುದು ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ಈಗಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನೀರು ಕೇವಲ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಇದು ಹಳ್ಳಿ, ಬಡವರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ರೈತರು, ನಗರದವರು, ಹಳ್ಳಿಗರು, ಬಡವರು, ಶ್ರೀಮಂತರು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಹಾಗೂ ಈ ಬಾರಿ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ ಬಂದಾಗ ಈ ಸಲ ನಾವೆಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ತಡೆದವು, ಉಳಿಸಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸೋಣ. ಆಗ ನೀವು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಆನಂದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ದಣಿದು ಬಂದರೂ ಕೂಡಾ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ನೀರು ಎರಚಿಕೊಂಡರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಲವಲವಿಕೆ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ! ನಮಗೆ ಬಹಳ ದಣಿವಾಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ವಿಶಾಲ ಸರೋವರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಥವಾ ಸಾಗರದ ಅಪಾರ ನೀರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದೆಂತಹ ಭವ್ಯ ಸೊಬಗಿನ ಅನುಭವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತ ನೀಡಿರುವ ಅದೆಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ಖಜಾನೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಅದರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನೀರಿನ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಜಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಟ್ಟರೆ, ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಆಧುನಿಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದೆಷ್ಟು

ಚೆನ್ನ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಬಹಳವೇ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಈ ಸಾರಿ ನೀರು ಹಾಗೆಯೇ ಪೋಲಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಬರಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳನ್ನು ಹನಿ - ಹನಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಜಲ ರಕ್ಷಿಸಿ ಅಂದೋಲನದ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಿದೆ.

ನನ್ನೊಲವಿನ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ, ನಮ್ಮ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ, ಅವರ ಜೀವನದ ಹಳಿಯನ್ನು ಏರುಪೇರು ಮಾಡಿಬಿಡುವುದನ್ನು ನಾನು ಆಗಾಗ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯಪೀಡಿತವಾಗದೇ ಇರುವುದರ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ರೋಗಪೀಡಿತನಾದ ಮೇಲೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಲು ಬಹಳ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ರೋಗ ಬಾರದ, ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ ಹೊರದೇ ಇರುವಂತಹ ಜೀವನವನ್ನೇಕೆ ನಾವು ನಡೆಸಬಾರದು?

ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಚಾವ್ ಆಗಲು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆಧಾರ ಸ್ವಚ್ಛತೆ. ಬಡವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೆ, ಅದು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಂದೇ ಹೇಳುವೆ.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಗ್ರಹಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಯೋಗ್ ಅನ್ನು. ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು ಯೋಗಾ ಎನ್ನುವರು. ಜೂನ್ 21 ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ದಿವಸ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲೆಡೆ ಯೋಗಾ ಕುರಿತು ಒಂದು ಆಕರ್ಷಣೆ ಇದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆ ಇದೆ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತು ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ನಮಗೆ ನೀಡಿರುವ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಇದು. ಇದನ್ನು

ನಾವು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದೇವೆ. ಪುಟ್ಟುಬ್ಬ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ, ಸಂತುಲಿತ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜೀವನ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರಲು, ಸಂತುಲಿತವಾಗಿರಲು, ಸಬಲ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕಣಜವಾಗಿರಲು ಅಪ್ರತಿಮ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಜೀವನವಾಗಿರಲು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹೊಂದಿರಲು ಯೋಗ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

21 ಜೂನ್ ಯೋಗಾ ಕೇವಲ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಲಿ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಸಿಗಲಿ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ 20 ನಿಮಿಷ, 25 ನಿಮಿಷ, 30 ನಿಮಿಷ ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜೂನ್ 21 ಯೋಗಾ ದಿನ ನಮಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೂನ್ 21 ನೀವು ಎಲ್ಲೇ ಇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವೈಬ್ ಸೈಟ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಈ ಸಲದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಯಾವ ಯಾವ ಆಸನ, ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದರ ಪೂರ್ಣ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ.

ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಮೊಹಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ನಗರದಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ. ಇದು ನನ್ನ ಆಶಯ. ಆರಂಭಿಸಿ ನೋಡಿ ಜೂನ್ 21ರ ದಿನದ ಪಾಲುಗಾರರಾಗುತ್ತೀರಿ ನೀವು. ಕೆಲವು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯೋಗಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು

ನಾನು ಓದಿರುವೆ. ಇದರಿಂದ ಇಡೀ ಕಚೇರಿಯ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತದೆ. ಜೂನ್ 21ರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ ಅನುಸರಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಯಾ, ಸಮಾಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ ತರಬಲ್ಲವಾ?

ನಾನು ಈ ಸಲ ಚಂಡೀಗಢದಲ್ಲಿ ಜೂನ್ 21ರಂದು ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿರುವೆ. ನೀವೂ ಆ ದಿನ ಖಂಡಿತಾ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವ ಅಂದು ಯೋಗಾ ಮಾಡಲಿದೆ. ನೀವು ಹಿಂದೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಆಗ್ರಹ. ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾರತವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ.

ನನ್ನೊಲವಿನ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ, ಮನದ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವೆ. ಒಂದು, ಒಂಭತ್ತು, ಎರಡು, ಎರಡು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ನೀವು ಮಿಸ್ ಕಾಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾದರೂ ನೀವು ಮನದ ಮಾತು ಕೇಳಬಲ್ಲೀರಿ. ಒಲವಿನ ದೇಶವಾಸಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀರು ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ನೆನಪಿರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಒಳ್ಳೆಯದು, ಧನ್ಯವಾದ, ನಮಸ್ಕಾರ. □

ಯೋಜನಾ

ಜುಲೈ 2016 ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯ ನೀರು; ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಸಶಕ್ತೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ

* ಚರಣ್ ಸಿಂಗ್

ಭಾರತ,
ಯುವ ಜನಸಮೂಹ
ಹೊಂದಿರುವ,
ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ.
ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲು
ಶಾಕಷ್ಟಿ ಅವಕಾಶಗಳು
ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ
ಈ ಜನಸಮೂಹ ಲಾಭಾಂಶ
ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.
ಸರ್ಕಾರ
ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ
ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಲೇನೆಯ
ಸಾಂವತ್ರಿಕ ಲಭ್ಯತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ
ಉದ್ಯೋಗ
ಹಾಗೂ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ನಾಡಾವರಣ
ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿಯಾದ 9% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮೇ 2014 ರಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ.

ಎಂಟು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಭಾರತ ವಿದೇಶಿ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಸವೆದು, ತಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿತು. 1951 ರಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ 53% ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಭಾರತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ದೇಶ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ-ವಾದದ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಮಿಶ್ರ ಮಾದರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ತರುವಾಯ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತ 2000ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗನೃಪ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

2015 ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಷ್ಕೃತ ಹಾಗೂ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾನದಂಡಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 30% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಶೇ 7.3% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದಾಖಲಿಸಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುಗ್ಗಿದ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶೇ 25% ಕ್ಕೆ ನಿಂತು ನೀರಾಗಿದ್ದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಭಾರತದ ಆಕರ್ಷಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಥನ, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಭೂತಪೂರ್ವ. ಸುಭದ್ರವಾದ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದರೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದುದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೇ 2014 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಲೇ “ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ” ಅಭಿಯಾನಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೆಲೆ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನೇಕ ಸಾಧನಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಲಭ್ಯತೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೂಡ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು.

* ಆರ್‌ಬಿಐ ಚೇರ್ ಪೂ. ಆಫ್ ಇಕಾನಾಮಿಕ್ಸ್ ಐಐಎಂ ಬೆಂಗಳೂರು. E-mail : charansingh60@gmail.com

ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಉದ್ಯಮಸ್ನೇಹಿ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್-ಧನ್- ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಅಪ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಅಟಲ್ ಇನ್ನೋವೇಷನ್ ಮಿಷನ್ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಸಮಾನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು.

ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶ (ಡೆಮೋಗ್ರಾಫಿಕ್ ಡಿವಿಡೆಂಡ್) ಇನ್ನೂ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದುದು ಸಮಂಜಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ 10 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 11 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಿದೆ. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಅಂದಾಜು 2/3 ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೇರುವ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

2022 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದು ಬಿಲಿಯನ್‌ನಷ್ಟು ಆಗಲಿದ್ದು, ಇವರಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೆಚ್ಚಿನಾಂಶ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕೂಡ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟಾಗಿಯೂ 2012ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇ.90% ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಅನಾಪಚಾರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 11 ಮಿಲಿಯನ್ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಉದ್ಯೋಗದಾತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪಾತ್ರ

ಸ್ಥಿರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೃಢವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಥ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹೂಡಿಕೆ ಅವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಹಣವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಆಸ್ತಿ ರೂಪಾಂತರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆದಾಯ ಅಸಮಾನತೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳಲೂ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು 1955ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಪತಿಗಳು ದೇಶದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಆತಂಕವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 1969ರಲ್ಲಿ 14 ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ 1980ರಲ್ಲಿ 6 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ

ಭಾರತದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕಂಡು, ಕೃಷಿ, ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಸರ್ವತ್ರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ನಬಾರ್ಡ್ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದವು. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೂಡ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ 24.7 ಕೋಟಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 14.5 ಕೋಟಿ (58.7%) ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ 16.8 ಕೋಟಿ ಮನೆಗಳ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 9.1 ಕೋಟಿ (54.5%) ಮನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗಾಗಿ ಆಗಸ್ಟ್ 2014 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್-ಧನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಪಿಂಚಣಿ, ವಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳ ಲಾಭ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 27, 2016ರ ವೇಳೆಗೆ 21.7 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 31, 2014ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ 12.2 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಾಧನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿರುವ ಖಾತೆಗಳ ಪೈಕಿ ಈಗಾಗಲೇ 17.9 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ “ರೂಪೇ ಕಾರ್ಡ್” ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ, 9.7 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರ ಕಾರ್ಡ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು 83.6% ಖಾತೆಗಳು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಒಟ್ಟು 20.9 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 12.8 ಕೋಟಿ ಖಾತೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಖಾತೆಗಳು (3.3 ಕೋಟಿ) ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ರಾಜ್ಯಗಳು (2ಕೋಟಿ) ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಂತರ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು 95% ಮನೆಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು ತಲುಪಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ್-ಧನ್-ಯೋಜನೆಯನ್ನು 'ಜಾಮ್ ನಂಬರ್' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಜನ್-ಧನ್ ಯೋಜನೆ - ಆಧಾರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಮೊಬೈಲ್ - JAM ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಲಗ್ನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ "ಜಾಮ್" ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಮೂಲಕವೇ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿದೆ.

ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಗಳು

ಏಪ್ರಿಲ್ 8, 2015 ರಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುದ್ರಾ (Micro Units Development Refinance Agency, MUDRA) ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು 6 ಕೋಟಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 4% ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಮಾತ್ರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ 10 ಲಕ್ಷ ರೂ.ವರೆಗಿನ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಕಿರು ಬಂಡವಾಳ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಮರು ಬಂಡವಾಳ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿದಾರರು ಬಡ್ಡಿ ದರದ ವಿಷಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಹೋಗದಂತೆ ನೀತಿ

ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿದೆ.

ಮೇ 9, 2015 ರಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮೂರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಅಟಲ್ ಪೆನ್‌ಶನ್ ಯೋಜನಾ, ಜೀವನ ಜ್ಯೋತಿ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಾ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು. ಈ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿದೆ.

ಸ್ವಾಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

ಏಪ್ರಿಲ್ 2016 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸಮಾಜದ ವಂಚಿತ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂ.ಯಷ್ಟು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ "ಸ್ವಾಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ 'ಕೇಂದ್ರದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನವೋದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ, ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ತೆರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ವ್ಯವಹಾರಸ್ನೇಹಿ ಪರಿಸರ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪೂರಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿನ ಘೋಷಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದೇಶ ಜನವರಿ 2016ರಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ "ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಇನಿಸಿಯೇಟಿವ್" ಯೋಜನೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು

ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಫಲ ಸಿಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವೇನೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳು ಕೂಡ ಇದ್ದು, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

1) ಬಡ್ಡಿದರ : ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅನೇಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ ದರ ತೆತ್ತಾದರೂ ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಬಳಿ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ ದರ ಹೇರಿಯೂ ಕೂಡ ಸಾಲ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಡ್ಡಿ ದರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಇತರ ಕಾರಣಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಣಕ್ಯನ ಅರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಬಡ್ಡಿ ದರ ರಚನೆಯನ್ನು "ರಿಸ್ಕ್ ವೇಟೇಜ್" ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಲಗಾರನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಪಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದು ಹೆಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಹೇರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಡ್ಡಿ ದರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಲಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ 15% ಬಡ್ಡಿ ದರ ಇದ್ದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ 60% ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳು ದುರ್ಗಮ ಕಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ. 120 % ಬಡ್ಡಿ ದರ ಹಾಗೂ ಆಮದು ರಫ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಶೇ. 240 % ಬಡ್ಡಿ ದರ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

2) ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ : ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನ್‌ಧನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿರುವ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ವಿಶ್ವಾಸ್ಯವೃದ್ಧಿಯ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಸರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿವಿಧ

ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಇರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲಿಕತ್ವ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಜಾಗೃತಿಯ ಕೊರತೆ, ಅಧಿಕ ವಹಿವಾಟು ವೆಚ್ಚ, ಅನಾನುಕೂಲಕರ, ಕೈಗೆಟುಕದ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಪಡು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವಹಿವಾಟಿನಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕಸ್ನೇಹಿ ಅಲ್ಲದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಗಳು - ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಜನ ಹೊರಗಿರಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಲು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಎ.ಟಿ.ಎಂಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಕೇವಲ ಕೂಗತೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು 6 ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 50,000 ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆ ಹೊಂದಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

3) ಮುದ್ರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ : ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಎಂದಿನ ಮಾನಸಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮ ಸ್ನೇಹಿ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗಳ ಕುರಿತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಿದೆ.

4) ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳು : ದೇಶದಲ್ಲಿ ನವೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು

ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಿದೆ. ವಿಶ್ವಸ್ತರದ ಸೌಲಭ್ಯಯುಳ್ಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಐಐಟಿ, ಐಐಎಂ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರನರಶಿಪ್ (ಐಐಇ) ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ವಾಣಿಜ್ಯ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ವಿಶ್ವಸ್ತರದ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಸಿದ್ಧ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕೂಡ ತುರ್ತಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರೈಸಿ ಹೊರಬರುವ 12 ದಶಲಕ್ಷ ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10 % ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಷಣ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಬಹುದಾದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರು, ಮಿತ್ರರು ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಸಿನಿಕತನವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮೌಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಕೂಡ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ನವೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ "ಎಂಜೆಲ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟರ್ಸ್"

ಒಂದಲ್ಲಾ ಎರಡು ಬಾರಿ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದವರ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನವೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಪಾಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಅಥವಾ ವಿಮೆಯಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಪರವಾನಿಗೆಗಳ ಶೀಘ್ರ ವಿಲೇವಾರಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಇನ್ಫ್ಯೂಬೇಟರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳು ಏಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ 1982 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 110 ಇನ್‌ಕ್ಯೂಬೇಟರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ 500 ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆತಿದೆ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ 40,000 ತಾಂತ್ರಿಕ ನೌಕರಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಆರೈಕೆ, ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ರೆಡಿಯೊ ಟಿವಿ ಚಾನಲ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ಭಾರತ ಯುವ ಜನಸಮೂಹ ಹೊಂದಿರುವ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಸರ್ಕಾರ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಭ್ಯತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಯುವ ಸಮುದಾಯದ ಸಬಲೀಕರಣ ಅಪೇಕ್ಷಿತ 9% ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಬಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. □

ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವ ಇ-ಆಡಳಿತ

* ಡಾ. ರಂಜೀತ್ ಮೆಹ್ತಾ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಇ-ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ
ಉಪಕ್ರಮ-ಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲಾ
ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುತ
ಮೂಲ ತಳಹದಿ ಹೊಂದಿದ್ದು,
ಇದು ಭಾರತದ
ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ
ಸೂರಕವಾಗಿದೆ.
ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ
ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ
ಹೊಸ ಅವಕಾಶ
ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ

ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆಂತರಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳ ನಡುವಿನ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ವಹಿವಾಟು ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ, ಸಫಲತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕ ಭಾರೀ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವುದು, ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ. ಇದು ವೆಬ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲ (ಇಂಟರ್ನೆಟ್) ಬೆಂಬಲಿತ ನೂತನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಮುದಾಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು, ಚೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನಾಗರಿಕರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ದೇಶಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ, ಜನತೆಗೋಸ್ಕರ ಆಯ್ದು ಕೆಲವೊಂದು ಚರ್ಚೆಗಳು, ಶಾಸನ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಕಾನೂನು ಆಧಿನಿಯಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಇಡೀ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಬಹುಶಃ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 90ರ ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜಾಲ (ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ವೆಬ್) ಉದಯವಾದಂತೆ, ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸತೊಡಗಿದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನತನಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆರಡೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿವೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಹಾಗೂ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ವಿವಿಧ ಲಾಭಕರ ಬಳಕೆಯತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿ ಜನರು ಇವುಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಸರ್ಕಾರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ, ನಾಗರಿಕ ಪೌರ ಹಕ್ಕುಗಳ, ವೃತ್ತಿಪರ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಲು ತವಕಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ನೂತನ "ಇ-ನಾಗರಿಕತೆ"ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 60'ದಶಕದ ಕೊನೆಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 70'ರದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣೆಗಳು, ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ, ರಕ್ಷಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯತೊಡಗಿತು. 90'ರ ದಶಕದ ಆರಂಭ ವೇಳೆಗೆ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಖಾಸಗಿ

* ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ. E-mail : ranjeetmehta@gmail.com

ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಗಣಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಜಾಲತಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಬಟವಾಡೆ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಳವಡಿಕೆಯಾದವು.

ಆವಶ್ಯಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆ (ನೇಜಿಪಿ) ಮೇ 2006 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಇಂದು ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳಲು 27 ಧೈಯ ವಿಧಾನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಮಿಶನ್ ಮೋಡ್ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್) ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ 8 ಬೆಂಬಲ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆ (ನೇಜಿಪಿ) ಹೊಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೊಂಡಿರುವ ಇಲಾಖೆಗಳೆಂದರೆ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ, ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು, ಅಬಕಾರಿ, ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭೂದಾಖಲೆಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಇ-ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸೇರಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಐಸಿಟಿ) ಸೇವೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಪಯೋಗ ಹಲವಾರು ವಿಭಾಗಗಳ ದಕ್ಷತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಭಾಗಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ

ಸಂಪರ್ಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಂದರೆ, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜಿ ತುಂಬುವುದು, ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ಬಿಲ್ಲು ಒದಗಿಸುವುದು, ಮೊತ್ತ ಪಾವತಿಸುವುದು ಅಥವಾ ದೂರಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ದೂರವೈದ್ಯಕೀಯ-ಔಷಧ ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿಗಿನ ಮಹತ್ತರ ಹೆಜ್ಜೆ

ಪಹಲ್ ಯೋಜನೆ

ಹಿಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 291 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲದ ಸಹಾಯಧನ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಜೂನ್ 1, 2013ರಂದು ಪಹಲ್ ಡಿಬಿಟಿಎಲ್ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತ್ತು. ಈ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಹಲ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 54 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2.5 ಕೋಟಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತೆ ನವೆಂಬರ್ 15 2014 ರಂದು ಪುನರಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ನವೀಕರಿಸಿದ ಪಹಲ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜನವರಿ 1, 2015ರಿಂದ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯಲು ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಇದು ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಬಹಳದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ, ಸಹಾಯಧನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗ್ರಾಹಕರು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ

ಖಾತೆಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು 17 ಅಂಕಗಳಿರುವ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಖಾತೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಖರೀದಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾಡುವ ಮೊದಲ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವಿಕೆಗೆ, ಅವರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ರೂ 568 ನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಖರೀದಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಹಣಕೊಡಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಹಣ ಪಾವತಿಸಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಖರೀದಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸಿಲಿಂಡರಿನ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಗ್ರಾಹಕರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಎಸ್. ಎಂ.ಎಸ್. ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಗ್ರಾಹಕ ತಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಂಚಿಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ನೊಂದಣಿ ಮಾಡದ ಗ್ರಾಹಕರು ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆದಾರರಿಗೆ ನೀಡಿ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗ್ರಾಹಕರು ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಜೊತೆ ಪಾವತಿ ರಶೀದಿ ಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಖಾತೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಯೋಜನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ 676 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 15.3 ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 6.5 ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಹಕರು (ಅಂದರೆ 43% ರಷ್ಟು) ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ಮೂಲಕ ಸಹಾಯಧನದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಹಾಯಧನ ನೇರ ಪಾವತಿ (ಡಿಬಿಟಿಎಲ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಸಹಾಯಧನ ಅನ್ವರ ಪಾಲಾಗದೆ ಯಥಾರ್ಥ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಣ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಡುಗೆ

ಅನಿಲ ಗ್ರಾಹಕರೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಇದರ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆಯಬೇಕು. ನವೆಂಬರ್ 15, 2014 ರಂದು ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ 30-12-2014ರ ತನಕ 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ 624 ಕೋಟಿ ಸಹಾಯಧನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಹಾಯಧನದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಹಕ ಸ್ವಯಂಘೋಷಣೆ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಾರ್ಚ್, 2015 ರಲ್ಲಿ "ಗೀವ್ ಇಟ್ ಅಪ್" ಆಂದೋಲನ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿತು. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ನಿವೃತ್ತರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 2016 ರ ತನಕ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಜನರು "ಗೀವ್ ಇಟ್ ಅಪ್" ಆಹ್ವಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲದ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ

ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಜನ ಉಪಯೋಗಿ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಫಲವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಲಭ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಭಾರತ್ ಸಂಚಾರ್ ನಿಗಮ್ ನಿಯಮಿತ (ಬಿ.ಎಸ್.ಎನ್.ಎಲ್.), ರೈಲ್ ಟೆಲ್ (ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯ ಉದ್ಯಮ), ಪವರ್ ಗ್ರಿಡ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ನಿಯಮಿತ (ಪಿ.ಜಿ.ಸಿ.ಲ್.) ಮೂಲಕ ಮಾಡಲಾಗುವ ನೇರ ವೆಚ್ಚ ಸೀಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಹೊಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ

68% ರಷ್ಟು ಜನತೆಯಿಂದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬೇಡಿಕೆ ಬರಲಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸೇವೆಗಳು, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ತಯಾರಿಕೆಗಳು, ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಇವುಗಳು ಈ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ:-

- * ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಲಭ್ಯತೆ.
- * ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.
- * ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಬಲೀಕರಣ

ಈ ಆಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ:-

ಬ್ರಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಹೈವೇಗಳು, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಲಭ್ಯತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಯೋಜನೆಗಳು, ಇ-ಆಡಳಿತ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಇ-ಕ್ರಾಂತಿ: ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾಹಿತಿ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತಯಾರಿಕೆ: ನಿವ್ವಳ ಆಮದು ಶೂನ್ಯತೆಯ ಗುರಿ, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಫಲಪ್ರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆ ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯತ್ತ ಭಾರತವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಸಿ, ಏಕರೂಪಗೊಳಿಸಿ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತದ ಸದುಪಯೋಗ ನೀಡಬಯಸಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ (ಡಿಇಐಟಿವೈ) ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು/ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್

ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಪ್ರಧಾನಿಯವರು ಸ್ವತಃ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಧೋರಣೆ, ನೀತಿ ಸೂತ್ರದೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯು ಹಲವಾರು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಯೋಜನ ಕೊನೆಮೂಲೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ಮೂಲಕ ಜೋಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯ ಸೇವಾ ಸವಲತ್ತು ತಲುಪುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೇವೆ ಸರಬರಾಜು (ಐ.ಎಸ್.ಪಿ) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿ ಒಮ್ಮೆ ಐ.ಎಸ್.ಪಿ (ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೇವೆ ಸರಬರಾಜು) ಅನುಮತಿ ಪಡೆದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯೋಜನೆಯ ಮುಂದಡಿ ವೇಗದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಾರ್ಯ ಇಮ್ಮಡಿವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಈ ಹಂತ ತಲುಪಲು ಕೆಲವೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಸಮಯಾವಕಾಶ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಫೈಬರ್ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೇವೆ ಸರಬರಾಜು (ಐ.ಎಸ್.ಪಿ) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಅನುಕೂಲಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿವೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುವಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತೀಯ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬಹಳ ಉತ್ಸುಕವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಿಶ್ಚಿತ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪೂರಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಸಾಧನಗಳು, ವಿವಿಧ ಸಂವಹನ ಉಪಕರಣಗಳು, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ರೂಪಾಯಿ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 2016 ಮತ್ತು 2017ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ 12%ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಲಿದೆ.

2015ರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೆಚ್ಚ ರೂ 2.08 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆಗಿದ್ದು, 2016ರಲ್ಲಿ ಈ ವೆಚ್ಚ ರೂ 2.32 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಹಾಗೂ 2017ರಲ್ಲಿ ರೂ 2.56 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ರಷ್ಟಾಗಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದಂಶ, ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅತ್ಯಧಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಭಾಗವಾದ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಪಾಲಾಗಲಿದೆ. ಆದರೆ, ಸಂವಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬಲಗೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಪ ಸಮಯಾವಕಾಶ ಬೇಕು ಹಾಗೂ ಬೆಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಇಳಿತ ಕೂಡಾ ಕಾಣಲಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಂವಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಪಕರಣಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಹೆಚ್ಚಳ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಾಗ ಮತ್ತು ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು "4ಜಿ" ಯಂತಹ ನೂತನ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನ ಸೇವಾ ಸೌಕರ್ಯ-ಸೌಲಭ್ಯ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ, 2014-15 ರಲ್ಲಿ 1,00,000 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಫೈಬರ್ ಆಪ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿತ್ತು, ಆನಂತರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 50,000 ಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾರ್ಚ್, 2015ರ ತನಕದ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಪ್ಟಿಕ್ಸ್ ಫೈಬರ್ ಸಂಪರ್ಕ (ಎನ್.ಓ.ಎಫ್. ಎನ್.) ಮೂಲಕ 20,000 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಪ್ಟಿಕ್ಸ್ ಫೈಬರ್ ಸಂಪರ್ಕ (ಎನ್.ಓ.ಎಫ್.ಎನ್.) ಯೋಜನೆಯನ್ನು "ಭಾರತ ನೆಟ್" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಲಭ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಸೆಂಬರ್, 2015ರಲ್ಲಿ 76,624 ಕಿ.ಮಿ. ಉದ್ದ ಫೈಬರ್ ಅಳವಡಿಸಿ 32,272 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2017ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಹ ಕನಿಷ್ಠ 2ಎಂ.ಬಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ನಿಂದ 20ಎಂ.ಬಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ತನಕದ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪೂರೈಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು "ಭಾರತ ನೆಟ್" ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು

ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳು/ಉಪಕ್ರಮ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿವೆ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

1) ಡಿಜಿಟಲ್ ಲಾಕರ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ - ಇದು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ವಸ್ತುರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ/ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೂ ಇ-ದಾಖಲೆ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಬಳಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನೊಂದಾಯಿತ ದೃಢೀಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

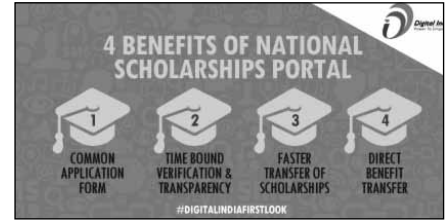
2) ಮೈಗೋವ್.ಇನ್ - ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ನಿಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಪರಸ್ಪರ ಚರ್ಚಿಸಲು, ಪ್ರವೃತ್ತಿರಾಗಲು, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿ ಪ್ರಸಾರಮಾಡಲು ಇದೊಂದು

ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮೈಗೋವ್ ಆಪ್ ಮೂಲಕ ಈ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರು ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲೇ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

3) ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ಎಸ್.ಬಿ.ಎಮ್) ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್ - ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಜನರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

4) ಇ-ಸೈನ್ ಫೇಮ್‌ವರ್ಕ್ - ಆಧಾರ್ ದೃಢೀಕರಣದಿಂದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೂಲಕ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಿ ಹಾಕುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

5) ಅಂತರ್ಜಾಲ ನೊಂದಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಓ.ಆರ್.ಎಸ್.) - ಇದನ್ನು ಇ-ಆಸ್ಪತ್ರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸೇವೆಗಳಾದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೂಲಕ ನೊಂದಣಿ, ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ ಅವಧಿ ನಿಗದಿ, ಡಯಾಗ್ನೋಸ್ಟಿಕ್ ವರದಿ, ರಕ್ತ ಲಭ್ಯತೆಯ ವಿಚಾರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖ ಸೌಕರ್ಯ ಪಡೆಯಬಹುದು.

6) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಪೋರ್ಟಲ್ - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ, ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವ, ಮಂಜೂರಾತಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಬಟವಾಡೆ ತನಕದ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯ.

7) ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಇಐಟಿವೈ) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ವೇದಿಕೆ (ಡಿ.ಐ.ಪಿ) - ನಾಗರಿಕರ ಅವಶ್ಯಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು

ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದೆ.

8) ಭಾರತ್ ನೆಟ್ - ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ 2.5 ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೈ ಸ್ಪೀಡ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹೈವೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಈ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ಬಳಸಿದ ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸಂಪರ್ಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

9) ನೆಕ್ಸ್ ಜನರೇಶನ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ (ಎನ್.ಜಿ.ಎನ್) - ಇದು 30 ವರ್ಷ ಹಳೆಯ ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಬಿ.ಎಸ್.ಎನ್.ಎಲ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಐಪಿ ಆಧಾರದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಶಬ್ದ, ಮಾಹಿತಿ, ಮಲ್ಟಿಮೀಡಿಯಾ/ ವಿಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂವಹನ ಸೌಕರ್ಯ- ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

10) ವೈ-ಫೈ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್ - ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವೈ-ಫೈ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಲು ಬಿ.ಎಸ್.ಎನ್.ಎಲ್ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್.ಎನ್.ಎಲ್ ವೈ-ಫೈ ಸೇವೆ ಪಡೆಯಬಹುದು.

11) ನಾಗರಿಕರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಲು ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು, ಅಡಚಣೆರಹಿತ ಸಬಲ ಸಂಪರ್ಕ ಸೌಕರ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಹೈವೇಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಮನಗಂಡಿದೆ. ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಒಂದು ಮಾನದಂಡವಾದಲ್ಲಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಪಕ ಪೂರೈಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಇಐಟಿವೈ) - ಸರ್ಕಾರ ಇ-ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳೆಂದರೆ, ಇ-ಕ್ರಾಂತಿ ಚೌಕಟ್ಟು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕ್ತವಲಯದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಬಳಕೆಯ ಧೋರಣೆ, ಇ-ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಲಯದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಬಳಕೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕ್ತ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಪ್ರೊಗ್ರಾಮಿಂಗ್ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸಸ್ (ಎ.ಪಿ.ಐ), ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಇ-ಮೇಲ್ ಧೋರಣೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆ ಧೋರಣೆ, ಸರ್ಕಾರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅನ್ವಯ ತಂತ್ರಾಂಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಧೋರಣೆ. ಅನ್ವಯ ತಂತ್ರಾಂಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕ್ಲೌಡ್ ರೆಡಿ ಅನ್ವಯ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೂತ್ರ ಮರುರಚನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಿಪಿಓ ನೀತಿ - ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಪಿಓ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಫಂಡ್ (ಇ.ಡಿ.ಎಫ್) - ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ

ಸ್ವ ಆಶ್ರಿತ ವೆಂಚರ್ ಫಂಡ್ ಮೂಲಕ ಐಪಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ನಾವಿನ್ಯತೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ-ಧೋರಣೆ ತಯಾರಿ.

ಫ್ಲೆಕ್ಸಿಬ್ಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್‌ಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ (ಎನ್.ಸಿ.ಫ್ಲೆಕ್ಸ್.ಇ) - ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ನೂತನ ಫ್ಲೆಕ್ಸಿಬಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ ಇದಾಗಿದೆ.

ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಆನ್ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಆನ್ ತಿಂಗ್ಸ್ (ಐ.ಓ.ಪಿ) - ಇದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಇಐಟಿವೈ) ಹಾಗೂ ಇ.ಆರ್.ನೆಟ್ ಮತ್ತು ನಾಸ್ಸಕಾಮ್ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇ-ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ- ಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುತ ಮೂಲ ತಳಹದಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಡವರೂ ಕೂಡಾ ಉತ್ತಮ ಫಲದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲರು.

ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅತಿ ಬಡವನ ಜೀವನ ಪರಿವರ್ತನೆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಲಾಭ ನೇರ ವರ್ಗಾವಣೆ (ಡಿ.ಬಿ.ಟಿ) ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯೂ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದನ್ನು ಇದು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. □

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಿತ: ಸದ್ಯದ ಚಿತ್ರಣ

* ಡಾ. ಜಿ. ಪಿ. ಮಿಶ್ರಾ

ಅಥವಾ ನಗಣ್ಯ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕೃಷಿಕರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಕೃಷಿಕರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟ ಇರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ತರುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಿದೆ. 2020-21ರ ವೇಳೆಗೆ 277 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು 71 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ತೈಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಿಗಾಗಿನ ಬೇಡಿಕೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅಡಿಗೆ ತೈಲದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾದ್ಯ ತೈಲದ ಕೊರತೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಶೇ 60ರಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉಂಟಾಗಲಿದೆ.

ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿರಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಗುಣಮಟ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು

ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೃಷಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. 2014-15ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ 16.1ರಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದ ಪಾಲನ್ನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ನೀಡಿದೆ (ಹೊಸ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಂತೆ 2011-12ರ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ). ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. 1993-94ರಲ್ಲಿ ಶೇ 64.8ರಷ್ಟು ಜನ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು 2011-12ರ ಸಾಲಿಗೆ ಶೇ 48.9ರಷ್ಟು ಇಳಿದಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರ ಗಳಿಕೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ, ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಯ, ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಬೆಂಬಲ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ

ಕೃಷಿ ನಿಮಿ,
 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಂತಹ
 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು
 ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಿ
 ಧ್ವಿರತೆ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ
 ಮಾಡುವುದು
 ಶ್ರವಣರ ಗುಲಿಯಾಗಿದೆ.
 ಇದರ ಜೊತೆಗೆ
 ಕೃಷಿಕರಿಗೆ
 ಎಲ್ಲಾ ನಿಷ್ಕಾಯಗಳ ಕುರಿತು
 ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುವಂತೆ
 ಮಾಡುವುದೂ
 ಶ್ರವಣರ
 ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

* ಸಲಹೆಗಾರರು (ಕೃಷಿ) ಎನ್.ಐ.ಟಿ.ಐ. ಆಯೋಗ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. Email : mishrajaip@gmail.com

ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಕರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲಕ ಪರ್ಯಾಯ ಆಹಾರ ಬಟ್ಟಲಿನ ತಾಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬದಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಕೃಷಿಕರ ಏಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲ ಹಲವು ವಿನೂತನ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೆಳೆ ನಾಶದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ, ಬೆಲೆಗಳ ವ್ಯತ್ಯಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳವತ್ತ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

ಕೃಷಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ನೀಡುವುದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಕರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಂತಹ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರಗೊಳಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಮೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ

ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಕುರಿತ ಪರಿಚಯ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು 'ಕೃಷಿ ಚಾನಲ್'ನ ಮೂಲಕ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಚಾನಲ್ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಕೃಷಿಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಮ್‌ಕೆಎಸ್‌ವೈ)

ದೇಶದ ಶೇ 55ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ನೀರಾವರಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹರ್‌ಕೇತ್‌ಕೊ ಪಾನಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನೆರವಾಗಲಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಯ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯದೊಡನೆ ಜೋಡಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು 28.5 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ.

ಪಿಎಮ್‌ಕೆಎಸ್‌ವೈ ಒಟ್ಟು ರೂ 4,510 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ AIBP ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನೀರು - PMKSY ಗಾಗಿ 2015-16 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ರೂ 2,510 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಇದು ನೀರಾವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯವು ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 89 ಯೋಜನೆಗಳು AIBPನಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹದಾಗಿದ್ದು 80.6 ಎಕರೆ ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಇದರಿಂದ ನೀರಾವರಿ

ಸೌಲಭ್ಯದೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಮೊಬಲಗು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ 17,000 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ 86,500 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಬಜೆಟ್ ಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2017ನೇ ಮಾರ್ಚಿ 31ರೊಳಗಾಗಿ 23 ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ದರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಬಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರೂ. 20,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರೂ. 12,517 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾಗಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಜಲ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಮತ್ತು ವಿನಿಯೋಗ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯವು ಜಲ್‌ಯುಕ್ತಶಿಬಿರ್‌ಸ್ಟೀಮ್ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸೋಷಿಯಲ್ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ (ಸಿ.ಎಸ್.ಆರ್) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಲ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತನಿ ಮತ್ತು ಕಾರಂಜಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಂಗ್ರಹಣದೊಂದಿಗೆ ಶೇ 100ರ ರಿಯಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಗುಜರಾತ್ ಸರ್ಕಾರವು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೈತರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಗುಜರಾತ್ ಗ್ರೀನ್ ರೆವೆಲೂಷನ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಆರಂಭದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನವೂ ಕೂಡ ಜಲ ಸಂಚಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತನಿ-ಕಾರಂಜಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲವೆ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜಲಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಜಲಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಜಲಅಭಿಯೋಜನೆ ಸೇರಿದಂತೆ, ನೀರಿನ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

2. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಬೀಮಾ ಯೋಜನೆ

ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2016ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸ್ಕೀಮ್ ಮತ್ತು ಮೊಡಿಫೈಯೆಡ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇನ್ಶೂರೆನ್ಸ್ ಸ್ಕೀಂನ ಬದಲಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ. ಬದಲಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಮೆಯಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಕರ ಪಾಲನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಇದನ್ನು ಸಮಾನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ತರಿ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು, ಬೇಳೆ ಮತ್ತು ತೈಲ ಬೀಜಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇ 2ರಷ್ಟು ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ತೈಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇ 1.5ರಷ್ಟು ತರಿ ಮತ್ತು ಒಣ ವಾಣಿಜ್ಯಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇ 5ರಷ್ಟು ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ5,500 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. 2016ರ ಮುಂಗಾರಿನಿಂದಲೇ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆ ಹಾನಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತರಲಿದೆ.

3. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಾರಜನಕದ ಉತ್ಪನ್ನ ಯೂರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. 1970ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಪೋಷಾಷಿಯಂ ಮತ್ತು ಇಂಗಾಲದ ಸರಾಸರಿ

ಪ್ರಮಾಣ 6:1.9:1 ಇದ್ದರೆ 1996ರಲ್ಲಿ ಇದು 10:2.9:1ನ್ನು ತಲುಪಿತು.

2012-13ರಿಂದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಿಮ್ಮುಖ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡರೂ ಸರಾಸರಿ ಈಗಲೂ 8:2.2:1ರಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರೈತರು ಯೂರಿಯಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಇಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ, ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ನೀರಾವರಿಯ ಲಭ್ಯತೆ, ಬೆಳೆಯ ವಿಧಾನ, ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಯಾವ ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ. ಈ ಯೋಜನೆ 2017ರ ಮಾರ್ಚಿ ವೇಳೆಗೆ 14 ಕೋಟಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತತೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ರೂ 368 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2,000 ರಸಗೊಬ್ಬರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬೀಜ ಪರೀಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.

4. ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ

ದೇಶದ ಶೇ55ರಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶ ಮಳೆಯಾಧರಿತ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ಯೋಜನಾ ಇದರಂತೆ

5 ಲಕ್ಷ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸಾವಯವ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು 'ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ವಾಲ್ಯೂ ಚೈನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ನಾರ್ಥ ಈಸ್ಟ್ ರೀಜನ್'. ಈ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 412 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

5. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರೈತರು ಅನೇಕ ಮಾದರಿಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪಿಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಪಾರದರ್ಶಕವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷಿಕರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಾಗಣೆಗೆ ಕೂಡ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾದರಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ವಿವಿಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಲೈಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿಯಡಿ ತಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು NCDEXನ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದೆ. ಇದು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ವಹಿತ ಹರಾಜು ಮತ್ತು ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಸಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯೊಂದರ ಜಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು (NAM) ಕೃಷಿ-ತಾಂತ್ರಿಕ ಸುಸಜ್ಜಿತ ನಿಧಿ (ATIF) ಯ ಮೂಲಕ 2015-16ರಿಂದ 2017-18ರೊಳಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ

ರೂ 200.00 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಕಾಲ್ ಫಾರ್ಮ್ಸ್ ಅಗ್ರಿ - ಬಿಸಿನೆಸ್ ಕನ್ ಸೊರಿಯಮ್ (SFAC), ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ. ಇದು ಕೃಷಿ, ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. NAMದೇಶಾದ್ಯಂತ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಿದ್ದು ಸಂಘಟಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿದೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದು 585 ನಿಯಂತ್ರಿತ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು 1. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವಂತಹ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನೀಡಿಕೆ 2. ಏಕರೂಪದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕ 3. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾದರಿಯ ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ನಿಧಿ (PSF) :

ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಇರುವ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆತಂಕ ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತದ್ದು. ವರ್ಷವಿಡೀ ದುಡಿದು ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆ ದೊರಕದೆ ಹೋದರೆ ಆಗುವ ನಿರಾಸೆ, ಆತಂಕ ಹೇಳ ತೀರದ್ದು. ಕೃಷಿಕರು ಮಾರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದ ಬೆಲೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಬಳಿ ಬರುವಾಗ ವಿಪರೀತ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ಲಾಭ ದೊರಕದೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದೂ ಉಂಟು. PSF ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವುದೇ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. ಇದು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಖರೀದಿಸಿ ಅಷ್ಟೇ ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಚಯಿತ ನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆ ಪಡೆದು ಕೃಷಿಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

7. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ ಮಿಷನ್

ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಟ್ಟು ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ 25ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ತರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ

21 ಮಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಹರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆ ಇದು. ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಇದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ವಿಭಾಗ ಇದು ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಜೊತೆಗೆ ಪೂರಕ ಆದಾಯವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ ಮಿಷನ್ 2014-15ರಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ ಸಂಯೋಜಿತ ದೇಶೀ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಶೇ 40ರಷ್ಟು ತಳಿ ಇದುವರೆಗೂ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲದಂತಹವುಗಳು.

2013-14ರಿಂದ 2016-17ರವರೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ ರೂ 500 ಕೋಟಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ 50ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು 2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

8. ಕಾಮಧೇನು ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ

ಶುದ್ಧ ದೇಶೀ ತಳಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಕಾಮಧೇನು ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರದ ಉದ್ದೇಶ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲೊಂದು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೊಂದು ಈ ಮಾದರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರಾಸುಗಳ ತಳಿಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವದೇಶಿ ತಳಿಯ ಜೈವಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು (39 ಹಸು ಮತ್ತು 13 ಎಮ್ಮೆ) ಇಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿಥುನ ಮತ್ತು ಯಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿರಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಜೈವಿಕ ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಹಜ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮೂಲಕ ದೇಶೀಯ ತಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಎತ್ತುಗಳ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಹಸುಗಳ ಅಂಡಾಣುಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ 25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದೇಶೀಯ ತಳಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾಮಧೇನು ಗರ್ಭಧಾರಣಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

9. ನೀಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರವು ಮೀನುಗಾರರ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೀಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ರೂ 3000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ..

10. ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದ ಬೆಂಬಲ

ಕೃಷಿಕರ ಜೀವನ ಹಸನಾಗಲು ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ 2016-17ನೇ ಬಜೆಟ್ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಿದೆ. ರೂ 35,984 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೃಹತ್ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ರೂ ಒಂಭತ್ತು ಕೋಟಿಗಳ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ಚಕ್ತಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ಉಳಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆ ಹೀಗೆ ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ನೆರವಾಗಲಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳು ಕೃಷಿಕರ ಏಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಲಿದೆ. □

ಒತ್ತಡಮುಕ್ತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯೋಗ

* ಡಾ. ಈಶ್ವರ ಎನ್. ಆಚಾರ್ಯ
** ಡಾ. ರಾಜೀವ ರಸ್ತೋಗಿ

ಯೋಗ
ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಲ್ಲದ
ಮಾದರಿಯ
ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ.
ರಿಯುಮಿತವಾಗಿ
ವಿವಿಧ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಾದ
ಆಸ್ರನಗಳು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ,
ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು,
ಶೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು
ಮತ್ತು
ಧ್ಯಾನ ಮಾತುವುದು
ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು
ಮಾನಸಿಕ ಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ
ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ.

ಯೋಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜನ್ಮ ತಳೆದಿದ್ದು, ಅದೊಂದು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂತರು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಗತ್ಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗದ ಸರಳತೆ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಯೋಗ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸಹಜ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮತೋಲನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ ದೈಹಿಕ ಆಸನಗಳ, ಉಸಿರಾಟದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರೋಗಗಳು/ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ರೋಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯ ಜನರು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿಂದ ಒತ್ತಡ ಪ್ರೇರಣೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ

ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಪರರು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಕಾಲವೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ, ಅತ್ಯಂತ ಮಿತವ್ಯಯದ, ಸರಳ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಕರ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ, ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಮುಕ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಯುವಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಯೋಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕೂಡಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂತ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಮತ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಮಿತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಜೂನ್ 21 ಅನ್ನು 'ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ದಿನ' ವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ ಸಂಸ್ಥೆ (ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಚ್.ಓ) ಪ್ರಕಾರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು 'ಅದು ಕೇವಲ ಕಾಯಿಲೆ ಅಥವಾ ದೇಹದ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಯಾಮವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅದು 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ'. ಸಮಗ್ರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

* ನಿರ್ದೇಶಕರು. E-mail : ccryn.goi@gmail.com ** ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ), ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಫಾರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ ಯೋಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ, ನವದೆಹಲಿ. E-mail : rrastogi.2009@gmail.com

ಜೀವನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯುವಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರೋಗ್ಯಕರ, ಸಮತೋಲನ, ಒತ್ತಡ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಯೋಗ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾವುದು ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವುದು ಮಾಡಬಾರದು (ಐದು ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಐದು ನಿಯಮಗಳು) ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ತುಂಬ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ವೇಗದ ಮಹಾನಗರೀಕರಣಗಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಒತ್ತಡ, ಆತಂಕ ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಾಲುಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ತಡ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂರಕ್ಷಿತ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳು, ಫಾಸ್ಟ್ ಫುಡ್, ಜಂಕ್ ಫುಡ್, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಯಾಲೋರಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಧೂಮಪಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಅಮಲು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯದಿರುವುದು, ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡದಿರುವುದು ನಮ್ಮನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಲ್ಲದವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ

ಕಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಮಧುಮೇಹ, ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಮೋಣಕಾಲು ನೋವು, ಬೆನ್ನು ನೋವು ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಮಾದರಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಾದ ಆಸನಗಳು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು, ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಆತಂಕ ಖಿನ್ನತೆ, ನರದೌರ್ಬಲ್ಯ, ವರ್ತನೆ/ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮುಂತಾದವು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆ, ತಲೆನೋವು, ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ಆಸ್ತಮಾ, ಮಧುಮೇಹ, ಸ್ವಯಂ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳು ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತೊಂದರೆಗಳು. ಒತ್ತಡ ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿರಬಹುದು, ಅದು ಹೊರಗಿನ ಅಥವಾ ಅಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಮಹತ್ತರವಾದ ಜೀವನ ಬದಲಾವಣೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ಶಾಲೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಗಳು, ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ದೂರುಗಳಾದ ತಲೆನೋವು, ನಿದ್ರಾಹೀನತೆ, ಸ್ನಾಯು ಸೆಳೆತ, ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆಗಳಾಗುವುದು, ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದು, ದೊಡ್ಡ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಉರಿ, ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ರೋಗಗಳು, ಡಿಸ್‌ಮೇನೋರಿಯಾ ಮುಂತಾದವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಿಯಮಿತವಾದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಆಸನಗಳು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದು ಇವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಆಸನಗಳಿಂದ ದೇಹ ಸದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೇಹ ಮತ್ತು

ಮನಸ್ಸು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ, ಅವು ಹೊಸ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘ ಉಸಿರಾಟ, ಯೋಗ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿರಾಶಾವಾದಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ, ಅಂತರಿಕ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಯುವಕರು ಕೆಲವು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿ- ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಕರ, ಸಮತೋಲನದ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಮುಕ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ರೋಗ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು : ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣುಗಳು, ತಾಜಾ ಹಸಿರು ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮೊಳಕೆ ಬರಿಸಿದ ಕಾಳುಗಳು ಮುಂತಾದವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಕ್ಷಾರದ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ, ದೇಹವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಉಪವಾಸ : ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವಿರಾಮ ಕೊಡುವ

ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಅಥವಾ ಹಣ್ಣು ಸೇವನೆಯ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಯಮಿತ ವ್ಯಾಯಾಮ : ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ನಿಯಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಅಥವಾ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಅಗತ್ಯ. ಇದು ರಕ್ತ ಸಂಚಲನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ವಯಸ್ಸಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಬೆಳಗಿನ ನಡಿಗೆ, ಓಟ, ಜಾಗಿಂಗ್, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ, ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವ್ಯಾಯಾಮ ದೇಹವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ದೈಹಿಕ ಲಾಭಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಯಾಮ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಂಗಾಂಶಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಹೃದಯನಾಳಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಲಿನ ರಕ್ತನಾಳಗಳ ರಕ್ತ ಪರಿಚಲನೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಒಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚರ್ಮ, ಕಿಡ್ನಿ, ಕರುಳು ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ ತಜ್ಞ ಡಾ.ಹೆನ್ರಿ ಲಿಂಡ್ಲರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

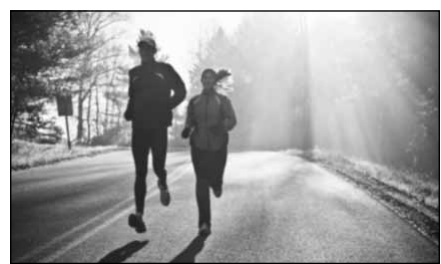
ವಿಶ್ರಾಂತಿ : ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ, ಸರಿಯಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಂದರೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿದ್ರೆ ಅಗತ್ಯ. ಉತ್ತಮ ನಿದ್ರೆ ನಮಗೆ ಹೊಸತನ ನೀಡುತ್ತದೆ,

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೋಷವಾಗಿಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಗುರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಿದ್ರೆ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಫಲವಾಗಿ ಒತ್ತಡ, ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿದ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.

ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು : ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು. ನೀರು ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಅಂತರಿಕವಾಗಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಸೂತ್ರಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

1. ರಾತ್ರಿ ಬೇಗ ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ (ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮುಹೂರ್ತ) ಮೊದಲೆ ಎದ್ದೇಳಿ. ಏಳು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.
2. ಸರಳ, ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
3. ಸಕ್ಕರೆ, ಉಪ್ಪು, ಹೆಚ್ಚು ಊಟ, ಕೆಂಪು ಮೇಣಸಿನಕಾಯಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಸಾಲೆ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಚಹಾ ಮತ್ತು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಸೇವನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಶಾಖಾಹಾರ ಆಹಾರ ಉತ್ತಮ.
4. ಆಹಾರದ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿ. ಬೆಳಗಿನ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಹಣ್ಣುಗಳ ಅಥವಾ ಮೊಳಕೆ ಬರಿಸಿದ ಕಾಳು ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೋಧಿ ರೊಟ್ಟಿ, ಆವಿಯಿಂದ ಬೇಯಿಸಿದ ತರಕಾರಿ, ಹಸಿ ತರಕಾರಿ, ಹಸಿ ಪಚ್ಚಡಿ, ಕೋಸಂಬರಿ ಮತ್ತು ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹಸಿ ತರಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ರೊಟ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು.

5. ಊಟದ ಜೊತೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಊಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ಊಟವಾದ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ನಂತರ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

6. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಜೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಅಥವಾ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಇದು ಅಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ.

7. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ದೇಹದ ಅಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ.

8. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡಿ. ಇದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

9. ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ, ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ. ಹಸಿವಾದಾಗ ತಿನ್ನಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಸಿವಿದ್ದಾಗಲೇ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಋತುಮಾನದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ.

10. ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ.

ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಯೋಗದ ಮದ್ದು

ಯೋಗವೆಂದರೆ
 ಶ್ಲ-ಶುದ್ಧಾರಣೆಗಾಗಿ
 ಶರಣ ಶ್ರಯಿತ್ಯವೆಂದರ್ಥ.
 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ
 ಉತ್ತಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆ,
 ಆತ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ
 ತನ್ನ ಶುದ್ಧತೆ ಶರಣರದ ಮೇಲೆ
 ಹತೋತಿ ಶಾಭಿಶಲು
 ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು
 ಶಿಶ್ರುಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದನು.
 ಭಾರತದಲ್ಲಿ
 ಇದು ಯೋಗ ಶಕ್ರಿಯೆಯಿ
 ಮೂಲಕ ನಡೆಯಿತು.

ಯೋಗವು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಾಧರಿತವಾದ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇಹ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ತರುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ. ಯೋಗದ ಸಮಗ್ರತೆಯ ವಿಚಾರದೃಷ್ಟಿಯು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದು ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರೋಗ ತಡೆ, ಆರೋಗ್ಯವಂತಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಜೀವನಶೈಲಿ ಸಂಬಂಧಿ ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಯೋಗವು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಯೋಗ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಒತ್ತಡಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯೋಗವು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಖದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯೋಗವನ್ನು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಆರೋಗ್ಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ, ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮತೆ - ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ, ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆ

* ಡಾ. ಈಶ್ವರ್ ವಿ. ಬಸವರಡ್ಡಿ

ಹರಡಿದ್ದು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಜನರು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಷಾದವೆಂದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಯೋಗವನ್ನು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಆಸನಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಯೋಗವೆಂಬುದು ಸಮಗ್ರ ಧೋರಣೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಮನುಕುಲದ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಿಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಧಾರಣತ್ವದಿಂದ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಿ ಬದಲಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಯೋಗವೆಂದರೆ ಸ್ವ-ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದರ್ಥ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಆತ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಸಾಧಿಸಲು ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು ಶಿಸ್ತುಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದು ಯೋಗ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯಿತು. ತನ್ನನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯವು ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಯೋಗಿಗಳು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಅರಿತ ಈ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುತ್ತಾ ಗಾಢ ಪ್ರಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಯೋಗಿಗಳು ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಲ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು

* ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆ, ಆಯುಷ್ ಸಚಿವಾಲಯ, ನವದೆಹಲಿ-110001. E-mail : ibasavaraddi@yahoo.co.in

ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಅನುಕಂಪ ಹಾಗೂ ಮಮಕಾರಗಳಿಂದ ಸುಂದರ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕುವ ಆಯ್ಕೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕಲೆಯೆಂಬ ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ನಾವು ಕಲಿಯುವುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋಗ : ನಾಗರಿಕತೆಯ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವು ಆರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಗವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಮರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಫಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮನುಕುಲದ ಐಹಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದೆಯೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಗುರು ಕುಲಗಳು, ವಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳು ಯೋಗದ ವಿವಿಧ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪಂಥಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಉದಾ: ಜ್ಞಾನ ಯೋಗ, ಭಕ್ತಿ ಯೋಗ, ಕರ್ಮ ಯೋಗ, ಧ್ಯಾನ ಯೋಗ, ಪತಂಜಲ ಯೋಗ, ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗ, ಹಠಯೋಗ, ಮಂತ್ರ ಯೋಗ, ಲಯ ಯೋಗ, ರಾಜ ಯೋಗ, ಜೈನ್ ಯೋಗ, ಬೌದ್ಧ ಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಥವು ತನ್ನದೇ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಯೋಗದ ಅಂತಿಮಗುರಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಒಲವು, ಇತರೆ ವಿಚಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಕುರಿತು ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಯೋಗ ಭೂಮಿಯಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಿಗಳು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಧಗಳ ಯೋಗ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ರಾಮಬಾಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎರಡರ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಇದು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳ ಜನರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯೋಗ

ಮಹಾಗುರುಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಉತ್ತೇಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಯೋಗ ವಿಶ್ವದ ಹಲವಾರು ಜನರ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಭಾಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಗ ಸಾಧನಗಳೆಂದರೆ : ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ/ಸಂಯಮ, ಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಗಳು, ಷಟ್ ಕರ್ಮಗಳು, ಯುಕ್ತ - ಆಹಾರ, ಯುಕ್ತ ಕರ್ಮ, ಮಂತ್ರ ಜಪ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಆಧುನಿಕ ಜೀವನಶೈಲಿಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒತ್ತಡ, ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಪಥ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳು, ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಜಡ ಬದುಕುಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಗಲು, ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತಗ್ಗಲು ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದು ಮಧುಮೇಹ, ಆಸ್ತಮಾ, ಹೃದಯ-ರಕ್ತನಾಳ ರೋಗಗಳು, ಉಪಾಪಚಯ ರೋಗಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾನ್ಸರುಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ ಪರಿಹಾರವಾಗಬಲ್ಲದೇ?

ಬಹಳಷ್ಟು ಆಧುನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಎನ್‌ಸಿಡಿಗಳು, ದೋಷಯುಕ್ತ ಜೀವನಕ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿದ್ದು, ಯೋಗವು ಈ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳೆರಡನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು

ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನಕ್ರಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೋ ದೈಹಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಯೋಗವು ಹೊಂದಿದೆ. ರೋಗ ತಡೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಮನೋದೈಹಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತಿಕೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಯೋಗವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಲು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಣಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಯೋಗದ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನಿಯಂತ್ರಿತ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಕ್ರಿಯಾ, ಜೈವಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಯೋಗವು ಸ್ವನಿಯಂತ್ರಿತ ನರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ನಾಳಗ್ರಂಥಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವ ಮೂಲಕ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಜೀವಕೋಶೀಯ ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣುಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿವೆ.

ಯೋಗ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸ್ವಾಯತ್ತತಾ ಸಮತೋಲನದ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಉಪಾನುವೇದಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಶಾರೀರಕ್ರಿಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸವೆತವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಯೋಗ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಉಪಾಪಚಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದರಿಂದ ಒತ್ತಡ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿರೋಧಕವನ್ನು ಒಡ್ಡಲಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನವು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಅರಿವಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಉಷ್ಣನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ದೇಹ ಸಡಿಲತೆ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇವುಗಳು ಸುಧಾರಿಸುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿವೆ. ಯೋಗವು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿ ರೋಗವನ್ನು ಕೂಡ ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ಒತ್ತಡ, ಕರೋನರಿ ರಕ್ತನಾಳ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಮಧುಮೇಹ ರೋಗಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಯೋಗವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೆಂದು

ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮಧುಮೇಹ, ರಕ್ತ ಒತ್ತಡ ರೋಗಿಗಳ ಔಷಧಿ ಅಗತ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೃದಯ ರಕ್ತನಾಳ ರೋಗ ಉಲ್ಬಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯೋಗವು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲದು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು . ಇದು ಇಡಿ ದೈಹಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನಸಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದು ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಃಕರಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

ದೈಹಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

* ದೇಹಸಡಿಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. * ಮಾಂಸಖಂಡಗಳ ಬಲ ಮತ್ತು ದಾರ್ಡ್ಯತೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಉಸಿರಾಟ, ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಸಮತೋಲನವುಳ್ಳ ಉಪಾಪಚಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. * ತೂಕ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. * ಹೃದಯ ಹಾಗೂ ರಕ್ತ ಪರಿಚಲನಾ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ. * ಕ್ರೀಡಾ ಕಾರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. * ರೋಗನಿರೋಧಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. * ಹೃದಯ ರಕ್ತನಾಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ

ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಯೋಜನ

* ವಿಶ್ರಾಮದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. * ಪ್ರಸಕ್ತ ಕ್ಷಣ ಅಥವಾ ಮನೋಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. * ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೋನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. * ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. * ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹಾಗೂ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. * ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. * ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ. * ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. *

ಆತ್ಮ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಆಶಾವಾದವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಮನೋಬಲ ಅಥವಾ ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಕೆಲವು ನರ-ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ (ಸ್ವಿಚೋಪ್ರೀನಿಯ ಮತ್ತು ಎಡಿಎಚ್ಐ ಸೇರಿದಂತೆ). * ಆತಂಕ ಹಾಗೂ ಹತಾಶೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. * ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. * ದೇಹದ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. * ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. * ಬದುಕಿನ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಯ ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಅಥವಾ ಆವಿಷ್ಕರಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. * ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಕರಿಸಿರುವ ಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. * ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾವಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಾಯ

ಭಾರತವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯುವಜನರು ಇಂದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಪ್ರಚಾರ, ಉತ್ತೇಜನ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಮೋಘವಾದ ಯಶಸ್ವಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ದಿನದ ಆಚರಣೆಯು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಯೋಗದ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷರ ಅಪಾರ ಬೇಡಿಕೆ ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ. ಯೋಗವೃತ್ತಿಪರರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಯುಷ್ ಸಚಿವಾಲಯವು ಭಾರತದ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ. ಆಯುಷ್ ಸಚಿವಾಲಯವು ದೇಶದ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ ಸಮಗ್ರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಸಚಿವಾಲಯವು ಯೋಗ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರೇನಾಪಡೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ಯಾರಾಮಿಲಿಟರಿ ಹಾಗೂ ಪೊಲೀಸ್ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ವಿಭಾಗವು ನವದೆಹಲಿಯ ಗೃಹ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಆರು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬರಲಿವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದೆ. ಸಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿರುವ ಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯೋಗದ ಬಲ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪಸರಿಸಲು, ಯೋಗದ ನಿಯಂತ್ರಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹಾಗೂ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲವೂ ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಶಾಂತಿಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲ. ಯೋಗವು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇಡಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. □

ಯೋಗ: ವೃತ್ತಿಪದರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ

* ರವಿ ಪಿ. ಸಿಂಗ್

** ಮನೀಷ್ ಪಾಂಡೆ

ಪುರಾತನ
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯಾದ
ಯೋಗದ
ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಗ
ಮಾತೃಕೆಗಳು
ಶೂಕ್ರ
ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ
ಯೋಗ್ಯ
ಹಾಗೂ
ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ
ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರುಗಳ
ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ,
ಅನರಲ್ಯ
ಯೋಗ್ಯರನ್ನು
ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
ಶೂಕ್ರವಾದ
ವಾತಾವರಣವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳನುಸಾರ 'ಯೋಗ'ವು ನಮ್ಮ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ, ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಪುರಾತನ ವಿದ್ಯೆ. ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಉಗಮವಾದ ಯೋಗ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಯೋಗದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಜನಮಾನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮಾನವರ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹಿತಕರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಜೀವನವನ್ನೇ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಲ್ಲ ಅನುಭವವಾಗಿ ಯೋಗವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ. 'ಯೋಗ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ, ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಯುಜ್' ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ 'ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ' ಅಥವಾ 'ಸಂಯೋಜನೆ'. ಭಾರತೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗವು ಭದ್ರವಾದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರ. ಉಸಿರಾಟದ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಯೋಗಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಕಾರಗಳು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸುವಿಖ್ಯಾತರಾದ 'ಪತಂಜಲಿ' ಮಹರ್ಷಿಗಳು 'ಯೋಗ'ವನ್ನು 'ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ನಿರೋಧಃ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಯೋಗ' ಎಂದರೆ 'ಮನಃ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ನಿಯಂತ್ರಣ'. 'ಚಿತ್ತ'

ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸು. 'ವೃತ್ತಿ' ಎಂದರೆ 'ಚಾಂಚಲ್ಯ ಅಥವಾ ಯೋಚನೆಗಳ ಹರಿವು', 'ನಿರೋಧ' ಎಂದರೆ ಹತೋಟಿ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣ. ಯೋಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಕಾಲಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಅನುಮಾನಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಯೋಗವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಹಾ-ಪೋಹಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪುರಾತನವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಅತಿ ಪ್ರಶಸ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ 'ಮಹಾಭಾರತ' ಹಾಗೂ 'ಭಗವದ್ಗೀತೆ'ಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ 'ಕರ್ಮಯೋಗ', 'ಭಕ್ತಿಯೋಗ' ಹಾಗೂ 'ಜ್ಞಾನಯೋಗ'ಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಾಕಾರಗಳು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸರಿಸುಮಾರು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ 1900 ರಿಂದ 1100ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 'ಯೋಗ'ವನ್ನು 'ಜೀವನ ಕ್ರಮ'ವೆಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ 'ಯೋಗ ಸೂತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದಂತೆ ಯೋಗವು ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 'ಯೋಗಸೂತ್ರ'ವು ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಯೋಗವನ್ನು ವಿಧಿಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದೆ. ಯೋಗದ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಯು ಕಪಿಲಮುನಿಗಳ 'ಸಾಂಖ್ಯ ದರ್ಶನ'ವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗದ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ 'ಮನಸ್ಸು'. ಪತಂಜಲಿಯ ಎರಡನೇ ಸೂತ್ರವು ಯೋಗವನ್ನು "ಮನಸ್ಸಿನ ಸಕಲ ವಿಕಾರಗಳ ಹತೋಟಿ" ಹಾಗೂ "ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹರಿದಾಡುವ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹದ್ದು

* ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಭಾರತೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನ Email : sg@qc.in.org
 ** ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಭಾರತೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನ. Email : manish.pande@qc.in.org

ಬಸ್ತಿಗೆ ತರುವುದು” ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದಂತಹ ಹಠಯೋಗವು ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಕ್ಷಿಪ್ರಕರವಾದ ಶರೀರದ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಾತ್ ‘ಯೋಗಾಸನ’ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಜೀವ ಚೈತನ್ಯದ ನಾಡಿ - ಕುಂಡಲಿನಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರೀರದ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಯೋಗಾಸನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಕಾರದ ಯೋಗಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಶರೀರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಡುವುದು, ಮಾನಸಿಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ‘ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸ’ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ‘ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ’ ಹಾಗೂ ‘ಧ್ಯಾನ’ದ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ‘ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆ’ಗೆ ತರುವುದು.

ಉತ್ತಮ ಸ್ತರದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಯಸಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಯೋಗದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಆಯಾಮ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಸುಧೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತರಬೇತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಪುರಾತನ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯಾದ ಯೋಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಯೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಯೋಗವನ್ನು ‘ಏಕೆ?’ ಮತ್ತು ‘ಹೇಗೆ?’ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ಮಾನದಂಡದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಇಂತಹ ‘ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ’ದ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಗತಜ್ಞರನ್ನು ‘ತರಬೇತಿದಾರ’, ಶಿಕ್ಷಕ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹಾಗೂ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿದಾರನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಹಂತದವರೆಗಿನ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಯೋಗ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಾ ಪದವಿ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ (ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್) ಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣತಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಸಾಧನವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರುವ ಯೋಗವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದನ್ನು ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಂತಹ ಆದರ್ಶ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಶಿಸಿಹೋಗುವಂತಹ ಸಂಭವವಿದೆ. ಈ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾನ್ಯತಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ತತ್ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುತ್ತಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ, ತತ್ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾನ್ಯತಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಿವೆ. ಆರಂಭದ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ತರದ ಯೋಗಶಾಲೆ’ಗಳಲ್ಲಿ ‘ತರಬೇತಿದಾರ’ ಹಾಗೂ ‘ಶಿಕ್ಷಕ’ ಈ ಎರಡು ಶ್ರೇಣಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗತಜ್ಞರಿಂದ ಐಚ್ಛಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ದ್ವಿತೀಯ

ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ತರದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ISO29990:2010 ರ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣ / ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕನಿಷ್ಠ 50% ಅಂಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಯೋಗಶಾಲೆಗಳ ಮಾನ್ಯತೆ. ತೃತೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಅರ್ಹತೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ / ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಗಶಾಲೆಗಳು, ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ನಾಲ್ಕನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಅರ್ಹತೆಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 200 ಗಂಟೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಆಶ್ರಮದ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲೇ ನೀಡುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಥ. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು. ನೇರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಕಾಲದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ನೀಡಲಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಈ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ ಹೊರಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲ ಮೌಖಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಿಪರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು

ಗುರುಗಳಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಅಲೌಕಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮಾನದಂಡ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. “ಸ್ವತಃ ಮನಸ್ಸು” ಎಂಬುದು ‘ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪರಿಶೀಲನೆ’ ಹಾಗೂ ‘ಪರಿಮಾಣ’ದ ಎರಕದೊಳಗೆ ಹಾರಬಲ್ಲ ಸರಕೆ?” ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆ. ಒಬ್ಬನ ‘ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ’ (ಮನಃ ಪರಿವರ್ತನೆ) ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ನಿಲುಕಬಹುದೇ? ಯೋಗವು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ವಿದ್ಯೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಗತಜ್ಞರ ವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಯೋಗದ ಮೂಲಭೂತ ಸಾರವೇ ಅನುಭವ ವೇದ್ಯತೆ, ಆಳ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರ. ಇಂತಹ

ಯೋಗದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಇದನ್ನು ಲೌಕಿಕವಾದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತುರುಕಿಸುವ ಪ್ರಯಾಸವಾದೀತಷ್ಟೆ. ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವಂತಹ ಹಲವಾರು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಈ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸವಾಲು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಯೋಗಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ - ತರಬೇತಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಸಹಸ್ರಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರನ್ನಾಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕಾಲ - ಹಾಗೂ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಣತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಲ ಯೋಗದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಪರಂಪರೆಗಳೇ ಪರಸ್ಪರ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳೇ ಯೋಗಕ್ಕೆ 'ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ' ಹಾಗೂ 'ಸಮಷ್ಟಿಭಾವ'ವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಯೋಗದ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೊಗಡೇ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ 'ಸರಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಯೋಗ ಯಾವುದು?' ಎಂಬ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು 'ಸಂಗತಿ' ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜನಸಮುದಾಯವೂ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂಬಂತೆ, ಆ 'ಸಂಗತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕೇತರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು, ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಪರಿಮಿತಿಗಿಂತ ತೀರಾ ವಿಭಿನ್ನವೇ ಆಗಿ ವಿಸಂಗತವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯೋಗವೂ ಕೂಡ ಸಹಜವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ ಅಂತಹ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಗಗುರುಗಳು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸತತವಾಗಿ ಯೋಗವನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ, ಈ ರೀತಿಯ ವಿವಿಧ ಆಶ್ರಮ ಪರಂಪರೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರ ಅನುಭವ ಜನ್ಯ ಉಪದೇಶಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿಭಿನ್ನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ, ಏಕರೂಪವಾದ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ, ಯೋಗದ ಅನುಭವ ವೇದ್ಯತೆ, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳಂತಹ ಸೊಗಡನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಲಿಪಡಿಸುತ್ತೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಯೋಗದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಮೂಲಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಗಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅದರ ಆಕರ್ಷಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಅದರ ತಾತ್ವಿಕ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಹಾಗೂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಲಾಗುವುದು. 'ಅನುಭಾವಿಕತೆ' ಹಾಗೂ 'ಪ್ರಾಯೋಗಿಕತೆ'ಗಳೆಂಬ ಯೋಗದ ಮೂಲ ಸೊಗಡನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಕ್ಷತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವಷ್ಟೆ !

ಪರಿಹಾರ

ಜೂನ್ 21 ನ್ನು 'ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನ'ವೆಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು

ಘೋಷಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಯೋಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಇಂಬುಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಯೋಗ'ದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ 'ವಿಶ್ವನಾಯಕ'ನೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ನೈಜ, ಚ್ಯುತಿರಹಿತ ಹಾಗೂ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯೊಂದಿಗೆ ಯೋಗದ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಣೆಯ ಗುರುತರ ಜಬಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಭಾರತದ ಮೇಲಿದೆ. 2015ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನ'ದ ಘೋಷಣೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಆಯುಷ್ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಭಾರತೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಕ್ಯೂಸಿಐನ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮಾನದಂಡದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿನ ತಜ್ಞ ಅನುಭವ ಇದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಐಚ್ಛಿಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡ - 'ಕಾರ್ಯಶೀಲ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ' ಸಾಮಾನ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ISO17024:2012' ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಯೋಗತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಗ ತರಬೇತಿದಾರರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಔಪಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಯೋಗ ಗುರುಗಳು, ಯೋಗದ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಹಾಗೂ ಗುಣಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿತ 'ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ'ರುಗಳು - ಇವರೆಲ್ಲರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಯೂಸಿಐನ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಯ, ಯಾವುದೇ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಅಥವಾ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಸಕಲ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು

ಯೋಗದ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಗ ತಜ್ಞರು ಯೋಗದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಅನುಭವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಮಾನವಾದ ಮೂಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಯೋಗತಜ್ಞರ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ - ಇವೆರಡನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗದ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಆಯಾಮವಾದ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ - ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಯ ಯೋಗತಜ್ಞರ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವುದೂ ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯು ಯೋಗಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸುಸಂಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಡುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ, ಯಾವುದೇ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿಗೊಂಡ ವಿವಿಧ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಶರೀರ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಇಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಭೂತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ರೂಪಿಸಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು, ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಈ ಮೂಲ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ಮೂಲಗುಂಪಾಗಿ ಬಿಡುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಹೀಗೆ 'ಪಠ್ಯಕ್ರಮ' ಹಾಗೂ 'ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ; ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಯೋಗವನ್ನು ಅದರ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯೊಡನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವಂತಹ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗಾಸಕ್ರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ

ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದರಿಂದ ನಿರೂಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಗಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 'ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿ' ಹಾಗೂ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅಂತಿಮ ಫಲಿತಾಂಶದಡೆಗೆ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಆಯ್ಕೆಗಳಿಗೂ ಆ ಮಾನದಂಡ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿರುವುದರಿಂದ, ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣದ ರೂಪುರೇಷೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನದ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷಾನುಸಾರವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತಹ ಯೋಗತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ "Third party assesment" - ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ಯೂಸಿಐ, ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ಯೋಗ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿನಿರತ ಯೋಗ ತಜ್ಞರು / ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನ, ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ - ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಯೂಸಿಐ ಈ ಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪರಿಣಿತರ

ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದೆ. ವೃತ್ತಿನಿರತ ಯೋಗತಜ್ಞರು, ಯೋಗಶಾಲೆಗಳು, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಯುಷ್ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಗ್ರಾಹಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬಲ್ಲಂತಹ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ಯೂಸಿಐ ನಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

1. ಆಡಳಿತ ಸಂರಚನೆ - ರಚನೆ, ಭಾಗಗಳು, ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ.
2. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಸಂರಚನೆ - ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ, ಚರ್ಚೆ ಹಾಗೂ ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.
3. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ - ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮಾಪನ, ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಳ ಅವಧಿ ಮಾಪಕರ ಅರ್ಹತಾ ನಿರ್ಧಾರ ಇತ್ಯಾದಿ.
4. ಮಾಪನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅರ್ಹತೆಗಳು

ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ www.yogacertification.qui.org.in ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಇ-ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಅವಕಾಶಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಕ್ಯೂಸಿಐನ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಯೋಗತಜ್ಞರಿಗೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಲಾಂಛನವಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನಿತ್ತು ಕ್ಯೂಸಿಐ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

(45ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ನುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗದ ತತ್ವ

* ಡಾ. ಹೆಚ್. ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರ

ಯೋಗದಿಂದ
ಬಹುನಿಧನ ಲಾಭಗಳಿವೆ.
ಯೋಗದಿಂದ
ಬಲವಂತನೆ, ನಮ್ಮತೆ,
ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ
ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.
ಯೋಗದಿಂದ
ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರ
ಮತ್ತು
ಕೊಬ್ಬರ ಅಂಶಗಳು
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ.
ಯೋಗದಿಂದ
ಮಾನಸಿಕ ಶ್ಲಥ್ಲತೆ
ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
ಯೋಗದ
ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದೆಂದರೆ
ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ.

ಯೋಗ ಎಂಬ ಶಬ್ದ 'ಯುಜ್' ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ಯೋಗವೆಂದರೆ ಸಂಯೋಗ, ಕೂಡಿಸುವುದು / ಸೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಯೋಗ, ಇದೀಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪೂರಕ ಹಾಗೂ ಬದಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಯೋಗದ ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಶಕ್ತಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ನಿಗ್ರಹ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ಮೂಲಕ ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದು, ಸ್ವಯಂ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ, ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಸಿರುವುದರ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉತ್ತಮ ದೈಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿ ಬಂದು, ಹಾರಲೋ - ಹೋರಾಡಲೋ ಎಂಬ ಒತ್ತಡದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇಹದ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಯೋಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ಆಸನಗಳು ಮತ್ತು ಹಠಯೋಗ ಹಾಗೂ ಧ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಉಸಿರಾಟದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು. ವಿವಿಧ ದೇಹಭಂಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಹಠಯೋಗ ದೇಹದ ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು

ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಠಯೋಗದ ಉಸಿರಾಟದ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನಗಳು, ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಶ್ವಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಷ್ಟರಹಿತವಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಉಸಿರನ್ನು ಹೊರಬಿಡುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಆಸನಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಚೈತನ್ಯದ ಅಡೆತಡೆಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ದೇಹದ ಚೈತನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮತೋಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಗವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಒತ್ತಡ ನಿವಾರಣೆ ವಿಧಾನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಒತ್ತಡ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಯೋಗ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಅರೆ ತಲೆನೋವು, ಕರುಳಿನ ಹುಣ್ಣು ಮತ್ತು ಇರಿಟಿಬಲ್ ಬೊವೆಲ್ ಸಿಂಡ್ರೋಮ್‌ನಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಡ ಸಂಬಂಧಿತ ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲದೆ, ಹೃದಯಾಘಾತ, ಮಧುಮೇಹ ಮತ್ತು ಮೂಳೆ ಸವೆತದಂತಹ ಗಂಭೀರ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೂ ಒತ್ತಡ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಯೋಗದ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮ 'ಯೋಗ ಸೂತ್ರ'ಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದವರು ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿ. ಯೋಗ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅಧಿಕೃತ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಬಹುಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ಯೋಗವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಆಸನಗಳು. ಆಸನವೆಂಬುದು ಯೋಗದ ದೈಹಿಕ ಅಭ್ಯಾಸವಷ್ಟೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ

* ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕೃತರು, ಕುಲಪತಿಗಳು, ಎಸ್-ವ್ಯಾಸ ಡೀವ್ಡ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ. Email : hrnagendra1943@gmail.com

ಬಳಸುವ ಹಲವು ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸನ ಒಂದು ಮಾತ್ರ.

ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಾಂಗವೆಂದರೆ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು. ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ಣವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಈ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳು ಹೊಂದಿವೆ. ಇವು ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹದ ಅನುಶಾಸನದಂತೆ ಇವೆ. ಈ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳು. ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಯೋಗದ ವಿವಿಧ ಶಿಸ್ತುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಗ ಶಾಖೆಯೂ ರೋಗವನ್ನು ಬರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಇದೀಗ ಯೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು ಅಸಂಖ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಗವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಿದಂತಿಲ್ಲ ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ 'ಮಾದರಿ' ಯಾವುದು? ಇದನ್ನು ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಹವೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವ ರೂಪವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ನಾಲ್ಕು ಅಗೋಚರವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಪದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಐದು ಕೋಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ.

1. ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶ - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇಹ.
2. ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ - ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿ ಹರಿವ ಕೋಶ ಜೀವಧಾತು ಪದರ
3. ಮನೋಮಯ ಕೋಶ - ಮಾನಸಿಕ ದೇಹ - ದಿವ್ಯ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪದರ
4. ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ - ಮಾನಸಿಕ ದೇಹ - ವಿವೇಕ ಪದರ
5. ಆನಂದ ಮಯ ಕೋಶ - ಆನಂದದ ದೇಹ - ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆನಂದದ ಪದರ

ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು (ನೆನಪು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು) ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿವೆ. ಇವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಲೌಕಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಡುವೆ ವಿಭಜಕಗಳಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕೋಶಗಳ ಮಿತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು. ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದರ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ನಾವು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕೋಶಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಮ್ಮ 'ಅಹಂ'ಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವವರೆಗೆ, "ನಾನು" ಎಂಬುದರೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರೆಗೆ, ನಾವು 'ಅನಂತ'ದೊಳಗೆ ಒಂದಾಗಲಾರವು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಈ ಪಂಚಕೋಶಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುವು. ಅವಿಲ್ಲದೆ ನಾವು ಬದುಕಲಾರವು.

ಕೋಶಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುವುದು, ಮಾನಸಿಕ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಯಾವಾಗ ಯಾವುದೇ 'ಕಲ್ಮಶಗಳು' ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, 'ನೆರಳುಗಳು' ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಬದುಕಿನಂತೃಪ್ತದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ದೇಹವೂ ಕರಗಿ ಅನಂತ, ದಿವ್ಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದ ಜ್ಯೋತಿ ಲೀನವಾಗಿ, ಆತ್ಮೀಯ ಪರಮಾನಂದ ಜ್ಞಾನ, ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ತಥ್ಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ದೇಹ. ಈ ದೇಹ ನಾವು ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರ, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾತ್ವಿಕ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮದ್ಯ, ಮಾಂಸ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಕಂಪನಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಹಾಲು ಸಸ್ಯಾಹಾರದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಮಯಕೋಶ ನಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಶಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪೊರೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಣ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ತೇಜಸ್ಸು ಅಂದರೆ ಪ್ರಭಾವಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಣೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರಿನಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ನಾವು ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಿನೊಂದಿಗೆ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರಗಳು ನಮಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಭಾವಳಿಗಳಿಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮ, ಭಾವನೆಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಇತರ ಕೋಶಗಳ ಮೇಲೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮನೋಮಯ ಕೋಶ, ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಪೊರೆ ಅಥವಾ ಪದರ. ಇದು ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶಕ್ಕಿಂತ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಬಲಿಶಾಲಿಯಾದದ್ದು. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ತತ್ತ್ವಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬಲ್ಲವು, ತಲುಪಬಲ್ಲವು. ಈ ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ವೇಗದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗವೇ ಮಾನಸಿಕ ತುಮುಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇದು ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶದಲ್ಲಿನ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದ ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯಾಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಮನಸ್ಸನ್ನು

ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲೆವು. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಮೌನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುವುದು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ಯಮ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆ, ಅರಿಯುವ, ನೀಡುವ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ, ಮಂತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ, ನಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶರೀರ - ಇದೂ ಕೂಡಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ನಕಾರಾತ್ಮಕವಿರಬಹುದು. ನಾವು ಎಂಥವರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಿಂದ ನಾವು ಎಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಇದು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳು, ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇವುಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಈ ಕೋಶ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಒಟ್ಟು ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಸದಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಲ್ಲ. ಬಲು ಬಾರಿ ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಿವುಡಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಬಲುದೋಷ ತೊಡಕೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಸದಾ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬಳಸಬೇಕು. ಆನಂದಮಯ ಕೋಶ, ಪರಮಾನಂದದ ಶರೀರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಿತಿ. ಆನಂದಮಯ ಕೋಶದೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಕೋಶಗಳ ಉಗಮ. ಮತ್ತಿಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸನೆಗಳು ಬೀಜ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವುದು ಕಠಿಣವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲ, ಸುಖ, ಸಂತೋಷದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚೋದನೆ. ಚಿರಂತರ, ಅಪರಿಚಿತ ಆನಂದದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಹಲವು ಹಂತದ ಆನಂದಗಳಿವೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದ ಆನಂದ ಹಲವು ಶರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ, ಅವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆ

ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ಚಿರಂತರ, ಅಪರಿಮಿತ ಆನಂದ ಕೈ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಲ್ಲ, ಅದು ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಅದು ಯಾವುದೇ ಶರತ್ತಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಿರವಾದ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಆನಂದ ಆತ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ದಯಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಮಿಕ್ಕಲ್ಲಾ ಆನಂದಗಳು ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ನಶ್ವರ. ಕೇವಲ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿವೇಕದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಆನಂದಮಯ ಕೋಶದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಬಹುದು. ಭಕ್ತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಗುರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಿಮ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಯೋಗ, ಒತ್ತಡ ನಿವಾರಣಾ ವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು. ಒತ್ತಡ ಹಲವು ತರಹದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಯೋಗವೇ.

ಯೋಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸಿನ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಒತ್ತಡ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದ ತೊಂದರೆಗಳು, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯುವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಕಾರಣವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮತ್ತು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಒತ್ತು ನೀಡಿದಲ್ಲಿ, ರೋಗವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು.

ಯೋಗ ದೇಹದಲ್ಲಿ, ದೈಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಲವು ಘಟನೆಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯೋಗದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಯೋಗದ ರೋಗನಿವಾರಣಾ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಹಲವಾರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ

ಇದು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ? ಯಾವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ? ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮಾದರಿ ಯಾವುದು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ, ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸದಿದ್ದರೆ ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸತ್ಯವೆಂದರೆ, ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂಶಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಾನವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಲು 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಬಗೆಗಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾರ 'ಪ್ರಾಣ' ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿನ ಏರುಪೇರು ಅಥವಾ 'ಆಧಿ'ಯಿಂದ ರೋಗಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಯೋಗವಿಜ್ಞಾನ ರೋಗಗಳನ್ನು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯಾಧಿಗಳು. ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯಾಧಿಗಳು. ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದ ಹರಿವಿಗೆ ತೊಡಕು ಮತ್ತು ಕ್ಷೋಭೆ ಉಂಟಾದರೂ, ಅವುಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. 'ಪ್ರಾಣ'ವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ವರ್ಧಿಸಲು ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳೂ ಕೂಡಾ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಸಾಂಗತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪ್ರಾಣ'ತನ್ನ ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ರೋಗಗಳನ್ನು, ಜೀವ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಾಂತೀಯತೆಯನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯವೆಂದರೆ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು. 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಬಲ್ಲವರೂ ತಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 'ಪ್ರಾಣಿಕ ಹೀಲಿಂಗ್' 'ರೇಕಿ' ಮುಂತಾದವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಹರಿವು ತುಂಡಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾಣುವ ದೇಹ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯೋಗ ನಂಬುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸುದೀರ್ಘ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವರ್ಧನೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ. ಯೋಗದ ಆರಂಭದ ಒತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ರೋಗಗಳ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಹಲವು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ರೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಯೋಗದ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ 'ಕರ್ಮ'ದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರೋಗ ಮುಕ್ತವಾದ, ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಅಡಗಿರುವ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಉಪಯೋಗ ವರಾ ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗುವ ನೋವಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವವನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ. 'ಪ್ರಾಣ'ವನ್ನು ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ ಉಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

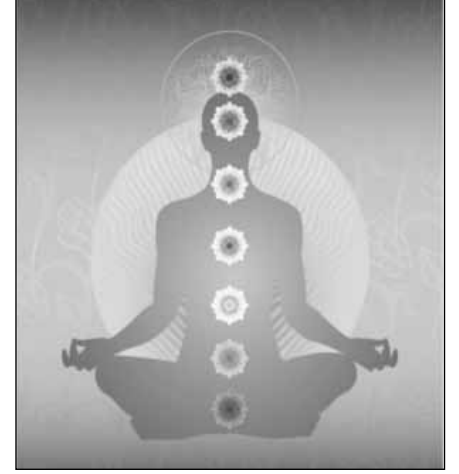
ಬದುಕನ್ನು ಆನಂದಮಯವಾಗಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಮೂಢತನದಿಂದ, ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಲಾಗದೆ ಪಾಶವೀ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿ, ಲಗಾಮಿಲ್ಲದ ಲೋಲುಪತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಬದುಕುವಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಬದುಕನ್ನು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿಡುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಬದುಕು ಸಮತೋಲನ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ 'ಪ್ರಾಣ'ದ ಹರಿವು ಸರಿಯಾದ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪರಿಣಾಮ.

ಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ರೋಗ ಮುಕ್ತ 'ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಒದಗಿರುವ ಬಂಗಾರದಂತಹ ಅವಕಾಶ ಎಂಬ ಮಾತು ಉತ್ತೇಜ್ಜೆಯಲ್ಲ. ಈ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ರೋಗಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಬಂಧ, ಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಪ್ರಾಣದ ಹರಿಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಬದುಕನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಬಹುತೇಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮಹೋದ್ಯಮಿಗಳ ಸ್ವರೂಪದವು ಎಂದು, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಬದುಕಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಸಂತುಲಿತವಾದ ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಆತಂಕವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

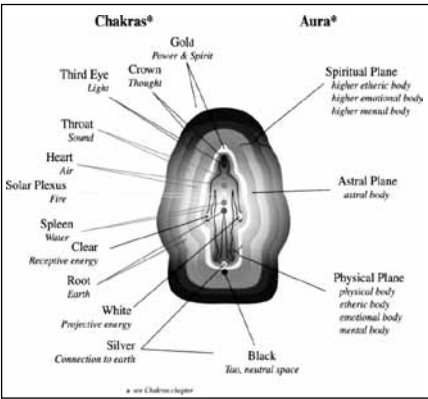
ಒತ್ತಡ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ 'ಪ್ರಾಣ'ವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೀಗೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಯೋಗವು, ರೋಗವನ್ನು ಗುರುತು ಹಚ್ಚಿದ ನಂತರವೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಯೋಗವನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ರೇಡಿಯೇಷನ್, ಕೀಮೋಥೆರಪಿಯ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಯೋಗ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಆಸನಗಳು, ನಿಧಾನ ಗತಿಯ ಉಸಿರಾಟ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಮುದ್ರೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಮರಸ್ಯಗೊಳಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನು ನೋವು, ಬಹುವಿಧದ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ನರಸಂಬಂಧಿ ಕಾಯಿಲೆ, ನಿದ್ರಾರಾಹಿತ್ಯ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಹೃದಯದ ತೊಂದರೆ, ಕ್ಷಯರೋಗಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯೋಗ ಎಷ್ಟು ಫಲದಾಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಯೋಗ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಕೂಡಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಯೋಗದಿಂದ ಬಹುವಿಧದ ಲಾಭಗಳಿವೆ. ಯೋಗದಿಂದ ಬಲವರ್ಧನೆ, ನಮ್ಮತೆ, ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯೋಗದಿಂದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬಿನ ಅಂಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಯೋಗದಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಸ್ಥತೆ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯೋಗದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ. □

ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲ ಭಾರತದ ದರ್ಬಾರ್

ವಾಹನ ಚೋಡಣಾ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಒಂದು ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ರಾಕೆಟ್

**ಭಾರತದ
ರಾಕೆಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ
ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ
ಉಂಟಾಗಿದೆ.
ಅದೇ
'ಮರುಪಯೋಗಿ ಉಡಾವಣಾ
ವಾಹನದ
ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರದರ್ಶನ' ದ
(೨ ಯೂಠಬಲ್
ಲಾಂಚ್ ವೆಹಿಕಲ್-ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ
ಡೆಮಾನ್ಸ್ಟ್ರೇಟರ್,
ಶಂಕ್ತಿಪ್ರವಾಹಿ
ಆರ್ ಎಲ್ ಐ-೨೨೨)
ನೊಂದಲ ಕಾಗೂ
ಯಶಸ್ವಿ ಉಡಾವಣೆ.**

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿವೆ. ಇವು ಅಂತರಿಕ್ಷ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಲಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುರುಪು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೆಚ್ಚಿ, ದೇಶವು ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ, ಅಂತರಿಕ್ಷ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಉಪಗ್ರಹ ಮತ್ತು ರಾಕೆಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಉಪಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಐಆರ್‌ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಪೋಗ್ರಾಂ).

2014ರ ಎಪ್ರಿಲ್‌ನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಐ ಆರ್ ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆರು ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಉಡಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ

* ಬಿ. ಆರ್. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್

ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಯಾದ ಮಧ್ಯಂತರ ಕಕ್ಷೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಉಡಾಯಿಸಿದ್ದು ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯಾತ್ಮ ರಾಕೆಟ್ ಆದ ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆ ಬೃಹತ್ ರಾಕೆಟ್ ಐಆರ್‌ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಸರಣಿಯ ಮೊದಲ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸಿತ್ತು. ಆ ಉಪಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಡಾಯಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತಾರು ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಇಂದು ತಾವಿರುವ 36,000 ಕಿ.ಮೀ ಎತ್ತರದ ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆ (ಜಿಯೋಸ್ಟೇಷನರಿ ಆರ್ಬಿಟ್) ಮತ್ತು ಭೂ ಮೇಳಯಕ ಕಕ್ಷೆ (ಜಿಯೋಸಿಂಕ್ರೋನಸ್ ಆರ್ಬಿಟ್) ಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳು ಸದಾಕಾಲ ಕಳುಹಿಸುವ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಂಕೇತಗಳ ನೆರವಿನೊಡನೆ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅದರ ಗಡಿಯಿಂದ 1500 ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗೂ ದೂರವಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂ, ಜಲ ಮತ್ತು ವಾಯು ಮಂಡಲದ ವಾಹನಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹಾಗೂ ವೇಗವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸೇವೆಯಿಂದ ದೇಶದ ಸಾರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಕೂಲಗಳು ಅಪಾರ. ಕಾರಣ ಆ ವಾಹನಗಳು ದಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಯಣಿಸುವುದನ್ನು ಐಆರ್‌ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಾರತವು ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅಂದರೆ ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು (ನ್ಯಾವಿಗೇಷನ್) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

* ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕಾಧಿಕಾರಿ, ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಇಸ್ರೋ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಚಿತ್ರ ಕೃತೆ : ಇಸ್ರೋ.

ಇಂತಹ ಸೇವೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಮೆರಿಕಾದ 'ಜಿಪಿಎಸ್' ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾದ 'ಗ್ಲೋನಾಸ್' ಉಪಗ್ರಹಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯೂರೋಪ್, ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ಗಳೂ ಇಂದು ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಉಪಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಐಆರ್ಎನ್ಎಸ್ಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ನಡುವೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಇಸ್ರೋ' ಜಿಪಿಎಸ್ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕ ಉಪಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸುವ 'ಗಗನ್' ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. 'ಭಾರತದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಐ ಎ ಎ ಐ)' ನೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ 'ಗಗನ್' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಗವಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಮೂರು ಜಿಪಿಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಇಂದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಗಗನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಮಾನಯಾನದ ದಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ (ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್) ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಡಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರತೀಯ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಜಿಪಿಎಸ್-16, ಜಿಪಿಎಸ್-6 ಮತ್ತು ಜಿಪಿಎಸ್-15, ಈ ಮೂರು ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. 2014 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಉಡಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಪಿಎಸ್-16 ಉಪಗ್ರಹವು ಉಡಾವಣೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ 3100 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ತೂಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಯುರೋಪಿನ ಅರಿಯಾನ್ ರಾಕೆಟ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆಯಾಕಾರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಕ್ಷೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪರ್ಕ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಇಸ್ರೋ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ರಾಕೆಟ್ ಯಂತ್ರದ ನೆರವಿನೊಡನೆ ಆ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು 36,000 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಅದರ ಅಂತಿಮ ಕಕ್ಷಾ

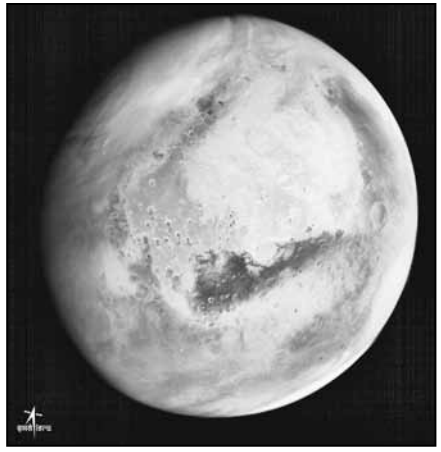
ಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. 48 ಸಂಪರ್ಕ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲಾಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಪಿಎಸ್-16 ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ 2015 ರ ಅಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಜಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ ರಾಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಜಿಪಿಎಸ್-6 ಸಂಪರ್ಕ ಉಪಗ್ರಹವು ತನ್ನ ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ನಿಗದಿಯಾದ ಕಕ್ಷಾ ಗ್ರಹದಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು 20 ಅಡಿ ವ್ಯಾಸದ ಜರಡಿಯಾಕಾರದ ಸಂಪರ್ಕ ಆಂಟೆನಾವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಈ ಉಪಗ್ರಹದ ವಿಶೇಷ. ಇನ್ನು 2015ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರಿಯಾನ್ ರಾಕೆಟ್‌ನ ನೆರವಿನಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ ಜಿಪಿಎಸ್-15 ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಪರ್ಕ ಉಪಗ್ರಹವೂ ಸಹ ಇಂದು ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಅನ್ವೇಷಣೆ

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ (ಸ್ಪೇಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋರೇಷನ್) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಸ್ರೋ) ಅನೇಕ ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆ ಪೈಕಿ, ಇಂದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ, ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ (ಮಾರ್ಸ್ ಆರ್ಬಿಟರ್ ಮಿಷನ್). ಆ ಅಭಿಯಾನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆಯು 2014ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದಿಂದ ಕೆಲವೇ ನೂರು ಕಿ.ಮೀ ಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಯಿತು. ಆ ನಡುವೆ ನೌಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ರಾಕೆಟ್ ಯಂತ್ರದ ನೆರವಿನೊಡನೆ ಅದರ ವೇಗವನ್ನು ಇಸ್ರೋ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ನೌಕೆ ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಕೃತಕ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿ ಆ ಕೆಂಪು ಗ್ರಹವನ್ನು ದೀರ್ಘ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕಕ್ಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ (ಎಲಿಪ್ಟಿಕಲ್ ಆರ್ಬಿಟ್) ಸುತ್ತು ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಹೀಗೆ ತಾನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರೋಬಾಟ್ ನೌಕೆಯೊಂದನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರಾಕೆಟ್ಟೊಂದರಲ್ಲಿ ಉಡಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ

ಮಂಗಳಗ್ರಹ, ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆಗೆ ಕಂಡಂತೆ

ಮಂಗಳ ಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನಂತರ ಅದು ಆ ಗ್ರಹವನ್ನು ಸುತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭಾರತವೇ ಮೂರನೆಯದು! ಮತ್ತು ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಏಷ್ಯಾದ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನದು ಎಂಬುದು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು.

ಮಂಗಳ ಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಭಾರತದ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆ ಕಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಿದ ದೂರ ಸುಮಾರು 67 ಕೋಟಿ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳು. ಆ ನಡುವೆ ನೌಕೆಯ ಯಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಜೋಮಾನವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿದ ಇಸ್ರೋ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ 2014 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಸುತ್ತಲಿನ ಕಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ಸೇರಿದ ಭಾರತದ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆ 2015 ರ ಮಾರ್ಚ್ 24 ರಂದು ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿತು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನದ ಉದ್ದೇಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಡೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಂಗಳ ಗ್ರಹವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಸಾಧಿಸಿದ

ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಭಾರತ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆಯ ಐದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರವಾನಿಸಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ನೌಕೆಯ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಯಾಮರಾ ತೆಗೆದಿರುವ ಮಂಗಳ ಗೋಲದ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿದ್ದು, ಆ ಕ್ಯಾಮರಾ ತೆಗೆದ ಇತರ ಚಿತ್ರಗಳು ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಭವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ನೌಕೆಯು ಮಂಗಳ ಗ್ರಹವನ್ನು ಸುತ್ತುವ ನಡುವೆ 2015 ರ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಗ್ರಹವು ಸೂರ್ಯನ ಹಿಂದೆ ತೆರಳಲಾಗಿ, ನೌಕೆಯ ಜೊತೆ ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಇಸ್ರೋ'ದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದು ಹೋಯಿತು. ಆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನೌಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿರುವ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ (ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್) ನೆರವಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಇಸ್ರೋದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಯಶಸ್ಸು ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಾಗಿದೆ (ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ಮಿಷನ್). ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ಒಂದು ಖಗೋಳ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು 650 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಲೇ ಆ ಉಪಗ್ರಹವು ದೂರದ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳತ್ತ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳಿಂದ ಬರುವ ಬೆಳಕು, ಅತಿ ನೇರಳೆ ಕಿರಣಗಳು (ಅಲ್ಟ್ರಾ ವಯೋಲೆಟ್ ರೇಸ್) ಮತ್ತು ಕ್ಷ-ಕಿರಣಗಳನ್ನು (ಎಕ್ಸ್ ರೇಸ್) ನಿಖರವಾಗಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 1500 ಕೆ.ಜಿ ತೂಕದ ಆ ಉಪಗ್ರಹಕ್ಕಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಾಂತೀಯ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬಲ್ಲ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಗ್ರಹ. ಈ ಉಪಗ್ರಹದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು 2015 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ರಂದು ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯಾಶ್ರಮ ರಾಕೆಟ್ ಆದ ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಯೇ ಉಡಾಯಿಸಿತು. ನಂತರ ಅದರ ಐದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಇದೀಗ ಆ ಉಪಗ್ರಹವು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಖವುಳ್ಳ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು, ನ್ಯೂಟ್ರಾನ್ ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ರಂಧ್ರದಂತಹ (ಬ್ಲಾಕ್ ಹೋಲ್) ಸೋಜಿಗಮಯವಾದ ಮತ್ತು ನಿಗೂಢವಾದ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿವೆ. ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್ ನಂತರ ಉಪಗ್ರಹದ ನೆರವಿನೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತರ ನಕ್ಷತ್ರಪುಂಜಗಳಲ್ಲಿರುವ (ಗ್ಯಾಲಕ್ಸಿ) ಅಸಂಖ್ಯಾತ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಂಗಳ ಕಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್, ಭಾರತೀಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಇಸ್ರೋದಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಹವಾಮಾನ ವೀಕ್ಷಣಾ ಹಾಗೂ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಉಡಾಯಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಆ ಮೊದಲು ಕಕ್ಷೆಗೆ ತೆರಳಿದ್ದ ಅಂತಹ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ನಮ್ಮ ಇನ್ಸೈಟ್-3ಡಿ ಹವಾಮಾನ ಉಪಗ್ರಹ 2014 ರಲ್ಲಿ 'ಹುಡ್ ಹುಡ್' ಚಂಡಮಾರುತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಸ್ಯಾಟ್ (ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಉಪಗ್ರಹ), ಕಾರ್ಬೋಸ್ಯಾಟ್ (ನಕ್ಷಾ ಉಪಗ್ರಹ) ಹಾಗೂ ಓಷನ್ ಸ್ಯಾಟ್ (ಸಾಗರ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ) ಸರಣಿಯ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ದೇಶದ ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮಾಪನ, ಅಂತರ್ಜಲ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಖನಿಜಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಪರಿಸರ ಗಮನಿಸುವ ಕಾರ್ಯ, ನಿಖರವಾದ ಭೂಪಟಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹೀಗೆ

ಜಿಸ್ಯಾಟ್-6 ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವ ಜಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ

ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿನ (ಇಂಟರ್ ನೆಟ್) 'ಭುವನ್' ಎಂಬ ಸೌಲಭ್ಯದ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶವೊಂದರ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಆ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಅವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯ. ರಾಕೆಟ್ಟುಗಳು ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಏಕೈಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಕೆಟ್ ಹಂತಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಬೃಹತ್ ರಾಕೆಟ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ 'ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳು (ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಲಾಂಚ್ ವೆಹಿಕಲ್)' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ, ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಮತ್ತು ಎಲ್‌ವಿಎಮ್-3 (ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಮಾರ್ಕ್-3) ಉಡಾವಣಾ

ಉಡಾವಣಾ ರಾಕೆಟ್ ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು
ಗಗನಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ ವಿ ಎಮ್-3

ವಾಹನಗಳು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಪಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ ಯ ಸಾಧನೆಯಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನವು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 10 ಬಾರಿ ಉಡಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಆ ಉಡಾವಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸತತವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಪಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ ಏಳು ಭಾರತೀಯ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 22 ವಿದೇಶಿ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಯಾದ ಕಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಉಡಾಯಿಸಿದೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಐಆರ್‌ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಸರಣಿಯ ಆರು ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್ ವಿ 'ಉಪ ಭೂಸ್ಥಿರ ವರ್ಗಾವಣಾ ಕಕ್ಷೆ (ಸಬ್ ಜಿಯೋ ಸಿಂಕ್ರನಸ್ ಆರ್ಬಿಟ್)' ಎಂಬ ನಿಗದಿಯಾದ ದೀರ್ಘ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಕರಾರುವಾಕಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ (ಇದು 'ಧ್ರುವೀಯ ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳ ಹೈಸ್ಟರೊಪ) ಯನ್ನು ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಗುವ 'ಸೌರ ಮೇಳಯಕ ಕಕ್ಷೆ (ಸನ್ ಸಿಂಕ್ರೊನಸ್ ಆರ್ಬಿಟ್)'ಗೆ ನಮ್ಮ ಐ ಆರ್ ಎಸ್ ಸರಣಿಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು (ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್) ಉಡಾಯಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಯಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ

ಬಹುಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ 'ಅಸ್ಟ್ರೋಸ್ಯಾಟ್' ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯ (ಈಕ್ವೇಟರ್) ಮೇಲಿರುವ 650 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಕಕ್ಷೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಉಡಾಯಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸಿಂಗಪುರದ ಆರು ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಕಕ್ಷೆಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದೂ, ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾದದ್ದೂ ಮತ್ತು ದಕ್ಷವಾದದ್ದೂ ಆದ ಭೂಮೇಳಯಕ ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನವೂ (ಜಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ) ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಯಶಸ್ಸೊಂದನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. 2015 ರ ಆಗಸ್ಟ್ 27 ರಂದು ಜರುಗಿದ ತನ್ನ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಯಾನ ಆ ಪ್ರಮುಖ ಯಶಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆ ಯಾನದ ನಡುವೆ ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ತಾನು ಹೊತ್ತ ಸುಮಾರು 2100 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ತೂಕದ ಜಿಝಾಟ್-6 ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಗದಿಯಾದ 'ಭೂಸ್ಥಿರ ವರ್ಗಾವಣಾ ಕಕ್ಷೆ'ಗೆ ರವಾನಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 2014 ರ ಜನವರಿ 05 ರಂದು ಜರುಗಿದ ತನ್ನ ಎಂಟನೆಯ ಯಾನದಂತೇ ಈ ಯಾನದಲ್ಲೂ ಸ್ವದೇಶಿ ನಿರ್ಮಿತ ದಕ್ಷ 'ಕ್ರಿಯೋಜನಿಕ್' ರಾಕೆಟ್ ಹಂತವನ್ನು ಜಿ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಕರಗತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದ 'ಕ್ರಿಯೋಜನಿಕ್' ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲಿಂದು ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿರುವುದು ಭಾರತದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ.

2014 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತ ಎಸ್ ಎಲ್ ವಿ-3, ಎಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ, ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಡಾಯಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 'ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನ'ವಾದ ಎಲ್‌ವಿಎಂ-3 ಅಥವಾ ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಮಾರ್ಕ್-3 ರ ಮೊದಲ ಉಡಾವಣೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜರುಗಿತು. ಆದರೆ 2014 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 18 ರ ಆ ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ವಿಎಂ-3ರ ಮೊದಲ ಎರಡು ಹಂತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಬೃಹತ್ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನದ ಮೂರನೆಯ 'ಕ್ರಿಯೋಜನಿಕ್' ಹಂತ ಯಾನದ ನಡುವೆ

ಇನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ವಿ ಯ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಲ್‌ವಿಎಂ-3 ವಾಹನಕ್ಕಿದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಕೆಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅದೇ 'ಮರುಪಯೋಗಿ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರದರ್ಶಕ' ದ (ರಿ ಯೂಸಬಲ್ ಲಾಂಚ್ ವೆಹಿಕಲ್-ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಡೆಮಾನ್ಸ್ಟ್ರೇಟರ್, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಆರ್ ಎಲ್ ವಿ-ಟಿಡಿ) ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿ ಉಡಾವಣೆ. ದುಬಾರಿಯಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಯಾನಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ತಗ್ಗಿಸಲು ಮರುಪಯೋಗಿ ರಾಕೆಟ್ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ವಾಹನವೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅದನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಆದರೆ ಆ ವಾಹನಕ್ಕಿಂತ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟು ಪುಟ್ಟದಾದ ಈ ವಾಹನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ 2016 ರ ಮೇ 23 ರಂದು ಶ್ರೀಹರಿಕೋಟಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಘನ ನೋಡನಕಾರಿಗಳನ್ನು (ಪ್ರೊಪೆಲೆಂಟ್) ಉರಿಸುವ ರಾಕೆಟ್‌ನೊಂದರ ನೆರವಿನಿಂದ ಉಡಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 65 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ನಂತರ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಆಆರ್‌ಎಲ್ ವಿ-ಟಿ ಡಿ ವಾಹನವು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮರುಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಾರತ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಉಪಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ರಾಕೆಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವಯೀಕರಣ (ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್) ಅಂದರೆ ಬಳಕೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದೊಳಗೆ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅನ್ವಯೀಕರಣದ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. □

ಮೈಸೂರು ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರ

* ಡಾ. ಸಿ. ಜಿ. ಬೆಟಸೂರಮಠ

ಮೈಸೂರು
ಈ ಬಾರಿಯೂ
ದೇಶದ

ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ
ಬಾಜನವಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ
ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರ ರೂಪಿಸಲು
ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ
ಬಗ್ಗೆ
ಲೇಖನ
ಸ್ಥೂಲ ನೋಟ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು, ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯಡಿ Quality Council of India ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ದಿನಾಂಕ : 09-01-2016 ರಿಂದ 11-01-2016 ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಸಿಟಿ ರ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 2000 ಅಂಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ನಗರವು 1749 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ 2ನೇ ಬಾರಿಯೂ ದೇಶದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರವೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಮೈಸೂರು ನಗರವು ಅನೇಕ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಾಡ ದೇವತೆ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯವು ನಗರದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಪಕ್ಷಿಧಾಮವು ಮೈಸೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಗರವು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಜನಪ್ರಿಯ ತಾಣವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ನಗರವನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೋಟದಿಂದ 1862ರಲ್ಲಿ ಪುರಸಭೆಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ, 1880ರಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಪ್ರದೇಶ	ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ (ಶೇಕಡವಾರು)
1	ನಗರವನ್ನು ಬಯಲು ಮುಕ್ತ ವಿಸರ್ಜನೆ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು	5
2	ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಡವಳಿ ಬದಲಿಸುವ ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	5
3	ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ	40
4	ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ	20
5	ನೈರ್ಮಲ್ಯ- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	15
6	ನೈರ್ಮಲ್ಯ - ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕುಟುಂಬದವರ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	15

* ಆಯುಕ್ತರು, ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ, ಮೈಸೂರು.

ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ನಗರವು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು 1903ರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು “City Development Trust Board” ಮುಖಾಂತರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು CITB ರ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು 1910ರಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, 1908ರಲ್ಲಿ ಬೀದಿ ದೀಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿ, ಇದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ನಗರವನ್ನು ಒಂದು ಯೋಜಿತ ನಗರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಮೈಸೂರು - ಅರಮನೆಗಳ ನಗರ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಗರ, ಹಸಿರು ನಗರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಗರ, ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರ ಸ್ವರ್ಗ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ನಗರವು ಅತ್ಯಂತ ವಾಸಯೋಗ್ಯ ನಗರವಾಗಿದ್ದು, 2010ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ಸ್ವಚ್ಛನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ 2014ರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ, ಮನರಂಜನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗಾಗಿ “India Today Study Group” ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 9,14,919 (ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 12 ಲಕ್ಷಗಳು). ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಹಾಗೂ ಸುಮಾರು 50,000 ರಿಂದ 60,000 ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರವು ಸುಮಾರು 128.42 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ 65 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

1,70,946 ಸಂಖ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಗಳು, 1941 ಸಂಖ್ಯೆ ಪಾಲಿಕೆಯ ಮಳಿಗೆಗಳು, 152 ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು, 970 ಸಂಖ್ಯೆ ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳಗಳು, 600 ಸಂಖ್ಯೆ ಶಾಲೆಗಳು, 389 ಸಂಖ್ಯೆ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಹಾಗೂ 33 ಸ್ಮಶಾನಗಳು ಇವೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ನಗರದಲ್ಲಿ 23618 ಸಂಖ್ಯೆ ಉದ್ಯಮಗಳು, 1016 ಸಂಖ್ಯೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗಳು, 124 ಸಂಖ್ಯೆ ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳು,

2839 ಸಂಖ್ಯೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ 716 ಸಂಖ್ಯೆ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು / ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು 1850.00 ಕಿ.ಮೀ.

ಪಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರು ನಗರವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ನಗರವು ಸೂಕ್ತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿ ಮುಂದಿದೆ. ಸಮರ್ಥ ಒಳಚರಂಡಿ ಹಾಗೂ ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ನಾಗರಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಮನೆ ಮನೆ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಬೃಹತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಮುಖಾಂತರ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

1. ದೊಡ್ಡ ಮಳೆನೀರು ಚರಂಡಿಯ ವಿವರ

ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣವು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಣಿವೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಗರದ ತಳಮಟ್ಟದ ಉತ್ತರ ವಾಯುವ್ಯದಿಂದ ಈಶಾನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ 40 ಮೀ. ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ 25 ಮೀ. ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರವು 12 ನಾಲಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ,

- * ದೇವಯ್ಯನ ಹುಂಡಿಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು (ಲಿಂಗಾಬುಧಿಕೆರೆ)

- * ದಳವಾಯಿ ಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು
- * ಬನ್ನಿಮಂಟಪ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು / ದೇವರಾಯ ನಾಲಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು
- * ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆ (ಹೆಣ್ಣು ಹೊಳೆ ಕೆರೆ) ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು
- * ಹೆಬ್ಬಾಳ ಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು
- * ಕೆಂಪಯ್ಯನಹುಂಡಿ ಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿಕೆರೆ, ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆ (ಹೆಣ್ಣು ಹೊಳೆಕೆರೆ) ಮತ್ತು ದೇವಯ್ಯನ ಹುಂಡಿಕೆರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ನಗರವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ಒಳಚರಂಡಿ ವಲಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮಳೆನೀರು ಚರಂಡಿಯ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು ಒಟ್ಟು 123 ಕಿ.ಮೀ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಚರಂಡಿಯ ಉದ್ದ 44.00 ಕಿ.ಮೀ. ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಚರಂಡಿಯ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು 79.00 ಕಿ.ಮೀ.

ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ (ಜೆಎನ್‌ನರ್ಮ್) ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಎರಡು ವ್ಯಾಲಿಗಳ ಆಧುನೀಕರಣದ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವ್ಯಾಲಿಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಬನ್ನಿಮಂಟಪ ವ್ಯಾಲಿ ಹಾಗೂ ಹೆಬ್ಬಾಳ ವ್ಯಾಲಿ. ಈ ಎರಡು ವ್ಯಾಲಿಗಳ ಆಧುನೀಕರಣದ ಚರಂಡಿಯ ಉದ್ದ ಸುಮಾರು 44.00 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್‌ಗಳು.

ದೊಡ್ಡ ಮಳೆನೀರು ಚರಂಡಿ ಆಧುನೀಕರಣದ ಆಗುವ ಅನುಕೂಲಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ,

- ❖ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆ
- ❖ ಚರಂಡಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆ.
- ❖ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ.
- ❖ ಚರಂಡಿಗಳ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತೆ

- ❖ ಚರಂಡಿಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಾಕುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು
- ❖ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ದೊಡ್ಡ ಮಳೆನೀರು ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು ಅದರಲ್ಲೂ ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನ ಹೂಳು ತೆಗೆದು ಅತಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎಸ್‌ಟಿಪಿ (ಕೆಸರೆ)

ಎಸ್‌ಟಿಪಿ (ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪುರಂ)

Facultative Lagoon

2. ಒಳಚರಂಡಿಯ ವಿವರ

ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಳೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಳಚರಂಡಿ ಜಾಲವು ನಗರದ ಶೇ.98ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಆದರಿಸಿದೆ. ನಗರವು 1560.00 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್‌ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದದ ಒಳಚರಂಡಿ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 60,000 ಮ್ಯಾನ್ ಹೋಲ್‌ಗಳು, 2,05,000 ಮನೆಗಳ ಒಳಚರಂಡಿಯನ್ನು ಯುಜಿಡಿ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರದ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಚರಂಡಿ District ಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಚರಂಡಿ District 400 ರಿಂದ 1400 ಮಿ.ಮಿ. ವ್ಯಾಸದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. ಮುಂದೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಲೈನ್‌ನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ 94.00 ಕಿ.ಮೀ. ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 300 ರಿಂದ 600 ಮಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಸದ 165.00 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. ಟ್ರಂಕ್ ಚರಂಡಿ ಲೈನ್ ಅನ್ನು Outfall ಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಅನುಮೋದಕ, ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಲಾದ ಲಗೂನ್ (Lagoons) ರೀತಿಯ, ಮೂರು ಮಲೀನ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 157.60 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ ಯಾಗಿದ್ದು, 7 Wet ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಚರಂಡಿ District ಎ ಮತ್ತು ಡಿ ಚರಂಡಿ ನೀರು Outfall ಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗದ ಮುಖಾಂತರ 60 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹೆಚ್.ಡಿ. ಕೋಟಿಯ ರಸ್ತೆಯ ರಾಯನಕೆರೆ

ಮಲೀನ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕದ ಕಡೆಗೆ ಹಾದುಹೋಗುವುದು. ಚರಂಡಿ District “ಬಿ” ರ ಚರಂಡಿ ನೀರು 67.6 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬೆಂಗಳೂರು - ಊಟಿ ರಸ್ತೆಯ ಸೀವೇಜ್ ಫಾರಂನ ಮಲೀನ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಚರಂಡಿ Districtನ ಮಲೀನ ನೀರು 30 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೆಸರೆಯ ಹೊರವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲೀನ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು 5 ಸಂಖ್ಯೆ ಜೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಮೆಷಿನ್‌ಗಳು, 4 ಸಂಖ್ಯೆ ಡಿ-ಸಿಲ್ವಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳು, 1 ಸಂಖ್ಯೆ ಸೆಸ್‌ಪೂಲ್ ಕ್ಲೀನರ್ 23 ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಡಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ 23 ಸಂಖ್ಯೆ ಟಾಟಾ ಏಸ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 187 ಸಂಖ್ಯೆ ಯುಜಿಡಿ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು 72 ಸಂಖ್ಯೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಯುಜಿಡಿ ವೆಟ್ ಬಾವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಲೀನ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ದೂರುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು 19 ತಂಡಗಳು (ಒಂದು ತಂಡಕ್ಕೆ 3 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಂತೆ) ಹಾಗೂ 4 ತಂಡಗಳು (ಒಂದು ತಂಡಕ್ಕೆ 2 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಂತೆ) ಒಟ್ಟು 23 ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಂಡಕ್ಕೂ ಒಂದು ಟಾಟಾ ಏಸ್, ರಾಡಿಂಗ್ ಮೆಷಿನ್, ಇತ್ಯಾದಿ, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವಿವರ

ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪ ನದಿ ಕಬಿನಿ ನದಿ ನಗರಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ವಿವಿಧ ಐದು ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ನದಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ವಿನ್ಯಾಸದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 303 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ 250 ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ. ಲಭ್ಯತೆ ಇದ್ದು

1400 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 180 ಎಲ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇದ್ದು CPHEEO ರನ್ವಯ 135 ಎಲ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ. ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 1600.00 ಕಿ.ಮೀ. ವಿತರಣಾ ಅಂತರಜಾಲವಿದ್ದು, 1.40 ಲಕ್ಷ ಗೃಹ ಬಳಕೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, 7600 ಗೃಹ ಬಳಕೆತರ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು 3400 ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿವೆ.

ಜೆನ್‌ನರ್ಮ್ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯು 24 X 7 ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ (Pressure head) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

4. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 402 ಟನ್‌ರಷ್ಟು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇ.60ರಷ್ಟು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಶೇ.40ರಷ್ಟು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು 2297 ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ 652 ಖಾಯಂ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಾಗೂ 1645 ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದಿನನಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ರಸ್ತೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಮನೆಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷತೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮ್ ಬೂಟ್ಸ್, ಏಪ್ರಾನ್ಸ್, ಮಾಸ್ಕ್, ಗ್ಲವ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣಾ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಸಹ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ

ಪಾಲಿಕೆಯ 65 ವಾರ್ಡ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು 168 ಆಟೋ ಟಿಪ್ಪರ್ ವಾಹನಗಳು ಹಾಗೂ 130 ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಲೇ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ 65 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಮಾರ್ಗ ನಕ್ಷೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಮೂಲದಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ನಡೆಯುವ ರೀತಿ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮೂಲದಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೀಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಪಾಲಿಕೆಯು 2 ವಿಧದ ಬಣ್ಣಗಳ (ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಹಸಿರು) ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು 1.50 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಬಗ್ಗೆ ವಲಯವಾರು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆ) ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಾಣಿಕೆ

20 ಡಂಪರ್ ಫ್ಲೇಸರ್ ವಾಹನಗಳು, 26 ಟಿಪ್ಪರ್ ವಾಹನಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟರ್ ವಾಹನಗಳಿಂದ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಸಗುಡಿಸುವ ಯಂತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ) ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಘಟಕ

200 ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಘಟಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ

ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು IL&FS ರವರ ಮುಖಾಂತರ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಾಸನೆ ಹಾಗೂ ಕೀಟಾಣುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ Bio-culture ನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ 26 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಘಟಕದ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 6700 ಸಂಖ್ಯೆ ಅರಣ್ಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ನೆಡಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3000 ಸಂಖ್ಯೆ ಅರಣ್ಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ) ಶೂನ್ಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳು

ಪಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 8 ಶೂನ್ಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದ್ದು, ಅಂದಾಜು 45-50 ಟನ್‌ರಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು ರೂ.26,014/- ರಷ್ಟು ಶೂನ್ಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. 10 ಟನ್‌ರಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಶೂನ್ಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಘಟಕಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೊಂಡಭರ್ತಿ

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೊಂಡಭರ್ತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 5 ಎಕರೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪ್ರಥಮ ಘಟಕವು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಊ) ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ

ಮೂಲದಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಮಹಾಪೌರರು, ಆಯುಕ್ತರು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರೇಡಿಯೋ, ಸ್ಥಳೀಯ ಟಿವಿ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕೃತ ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಡಿಯೋ ಮತ್ತು ವಿಡಿಯೋ ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ನೌಕರರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಹಾಗೂ ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ ರವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲಿಕರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪ ಮಾಲಿಕರುಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಣ್ಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬಹು ಅಂತಸ್ತಿನ ಮನೆಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಕಸ ಬಿಸಾಡುವುದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳು, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸ್ಮಶಾನಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು, ಅಟೋ

ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ 32 ಸಂಖ್ಯೆ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಆಡಿಯೊ ಮತ್ತು ವಿಡಿಯೋ ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಸರಾ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತಬ್ಧ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಮನ ಆಕರ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 1 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆ ಪುಸ್ತಕದ ಸ್ವಿಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಡೆಸ್ಕ್ ಸ್ವಿಕ್ಟರ್‌ಗಳು, 50,000 ಸಂಖ್ಯೆ ಪೆನ್‌ನಿಲ್ ಬಾಕ್ಸ್ ಸ್ವಿಕ್ಟರ್‌ಗಳು, 10,000 ಸಂಖ್ಯೆ ಬ್ಯಾಡ್ಜ್‌ಗಳು, 2 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 10 ಕಡೆ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ITS ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರದ 430 ಬಸ್ಸುಗಳು, 5 ಬಸ್ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಬಸ್ ತಂಗುದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು digital display ಮುಖಾಂತರ ಸುಮಾರು 3.5 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

೪) ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ನಗರವನ್ನು “ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮುಕ್ತ” ನಗರವನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಪಾಲಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಛೇರಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ 9 ವಲಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಂತರ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಭೇಟಿ ನೀಡುವಂತಹ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಾದ ಚಾಮುಂಡಿಬೆಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 40 ಮೈಕ್ರಾನಾಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವಂತಹ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಎ) ಕಸಾಯಿ ಖಾನೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 165 ಕೋಳಿ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಇದ್ದು, ಇವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಿಪಿಎಸ್ ಮುಖಾಂತರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೆಸರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹೂಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಸಾಯಿ ಖಾನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬಿ) ಜಿಪಿಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಜಿಪಿಎಸ್ ಸಮಗ್ರ ವಾಹನ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ವಾಹನಗಳ ನಿಖರವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಿಪಿಎಸ್ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಾಹನಗಳ

ಚಲನೆ, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

5. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ವಿಭಾಗ

ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ದಿನದ 24 ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು 7 ದಿನದ 24 ಘಂಟೆಗಳು ಮೂರು ಪಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಹಾಗೂ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಆಧಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷಕರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಒಳಚರಂಡಿ ನಿರೀಕ್ಷಕರು, ಪರಿಸರ ಅಭಿಯಂತರರು ಮತ್ತು ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಗೆ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಮೂಲಕ ತಕ್ಷಣ ವರದಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆದಾರ ಗುಂಪು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಮ್‌ಕಾರ್ಡ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಅಥವಾ www.mysorecity.gov.in. ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

6. ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾಪಡೆ (ಅಭಯ)

ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರ

ನಗರ” ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಕೆರೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಯಾಚರಣಪಡೆಯನ್ನು (ಅಭಯ) ರಚಿಸಿದ್ದು 3 ತಂಡವು ಎರಡು ಪಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಾದ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಉಂಟಾದಾಗ, ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಹಳೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬಿದ್ದಾಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿವೆ. ಈ ತಂಡವು 6 ಜನರೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ / ಸಲಕರಣೆಗಳಾದ 10 ಊಕ ಮೋಟರ್ ಪಂಪ್, ಮರ ಕತ್ತರಿಸುವ ಯಂತ್ರ, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟಾರ್ಚ್ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ತಂಡಗಳು ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- * “ICON SWM 2011 ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” – International Society for Waste Management ರವರಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ದಿ.11.11.2011ರಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- * “ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” – ಯೂರೊ ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಂಟರ್ ರವರಿಂದ ಯೂರೊ

ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಥಮ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ದಿ.13.10.2011ರಂದು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

- * “ಪಾಲಿಕೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” – ಜೀಎನ್‌ನರ್ಮ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಪಾಲಿಕೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ದಿ.08.07.2011ರಂದು “ನಗರ ರತ್ನ” ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರು.
- * “ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” – ದಿ.04.11.2009ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ ರವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ Center for Quality Management System, Jadavpur University, Calcutta ರವರಿಂದ ICONSWM ಆಯೋಜನೆ.
- * ಮೇ 2010ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ ರವರಿಂದ “ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ಸ್ವಚ್ಛ

- * 2010ರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೂಢಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಸಿಪಿಎಫ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿ ಸಮುದಾಯ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ) – ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು CMAK ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ 2010ರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೂಢಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- * “ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” – “Greenleaf”, Hyderabad ರವರಿಂದ ಮೇ 2011 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಮುಂದಿನ ಸವಾಲುಗಳು

- ಮೈಸೂರು ನಗರವನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಸಹ ಸ್ವಚ್ಛ ನಗರದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಅಂಶಗಳತ್ತ ಆದ್ಯ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- * ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
- * ಮೂಲದಲ್ಲೇ 100% ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿಸುವುದು

ಯೋಜನಾ ಚರಿದಾರರಲ್ಲ ಕೋರಿಕೆ

ಯೋಜನಾ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಚಂದಾ ಬಯಸುವವರು ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಕಳಿಸುವಾಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅಂಚೆ ಪಿನ್‌ಕೋಡ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಸೇರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸವನ್ನು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಕಳಿಸಿದ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಚಂದಾದಾರರು, ಸರಿ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಚಂದಾ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಚಂದಾದಾರರು ತಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಚೇರಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಚಂದಾ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಯೋಜನಾ ರವಾನೆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ದೂರು ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಆಯಾ ತಿಂಗಳೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ಇ-ಅಂಚೆ : yojanakannada@yahoo.com ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ : 080 25537244 (ಸೋಮವಾರದಿಂದ – ಶುಕ್ರವಾರ. ವೇಳೆ 2.00 ರಿಂದ 4.00)

ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್: ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ

* ಮಾಧವ

**ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ
ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಶ್ರುಲ್ಕಾಂಶ್‌ಗಳು
ಪರಿಶ್ರಮ,
ಶ್ರಕಾರದ ಬೆಂಬಲದ
ಫಲವಾಗಿ
ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆಯುವ ಶ್ರಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು
ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.
ಶ್ರುಲ್ಕಾಂಶ್‌ಗಳಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಗಮನಾರ್ಹ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು
ನಾಡಿದಂತಹ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು
ದೊಡ್ಡ ಕಂಪೆನಿಗಳು
ಬಿಂಬಿಸಿ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ
ಶ್ರಾನಾನ್ಯ ಶ್ರಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.**

ಉದ್ಯೋಗವು ಯುವ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ (ನವೋದ್ಯಮ) ಆರಂಭಿಸುವುದು ಈಗ ದೇಶಿ ಉದ್ದಿಮೆ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದೇಶಿ ಉದ್ದಿಮೆ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವಕರು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ (ನವೋದ್ಯಮ) ಆರಂಭಿಸುವ ಹೊಸ ಗಾಳಿ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. 'ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್' ಎನ್ನುವುದು ಉದ್ಯಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಆರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಪ್‌ಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಯುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಗೆ 'ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್' (ನವೋದ್ಯಮ) ಹೆಸರು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. 'ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ, ಸಮಾಜದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಉದ್ಯಮಶೀಲರ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್' ಎಂದು ಈ ಉದ್ದಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. ಹೊಸಬಗೆಯ ಉದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹೊಸ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಸೇವೆಗಳೂ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. ಫ್ಲಿಪ್‌ಕಾರ್ಟ್, ಪೇಟಿಎಂ, ಓಲಾಕ್ಯಾಬ್ಸ್, ಉಬರ್, ಓಯೊರೂಂ, ಸ್ವಾಪ್‌ಡೀಲ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮನೆಮಾತಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಗ್ರಾಹಕರ ಅನೇಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತ

ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದಿರುವುದು ಇತರ ಅನೇಕ ನೂರಾರು ಯುವ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ, ಅಂದರೆ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈಗ ದೇಶದ ಎರಡನೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವಿಶ್ವದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಪರಿಶ್ರಮ, ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲದ ಫಲವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗಮನಾರ್ಹ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಖರೀದಿಸಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ನೀತಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಹಾಕಿದೆ. 2020ರಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 20 ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. 2020ರ ವೇಳೆಗೆ 20 ಸಾವಿರ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಗುರಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ 18 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿವೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಉದ್ಯಮ

* ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು.

ಸ್ಥಾಪಿಸುವವರೆಗೆ ಪರಿಣತರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಹಂಚಿಕೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ನವೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಲವಾರು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿ' ಮತ್ತು 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸದೃಶಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯುವ ಜನರಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯಮ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹೊಂಗನಸಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನೀರೇರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಉದ್ಯಮ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಆರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಆರಂಭಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನವೋದ್ಯೋಮಿಗಳ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಪ್ರವಾಸ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಸೇರಿದೆ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದು ಮರಳಿ ಬರುವ ಯುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ನೆರವು ಸಿಗಲಿದೆ. ಎಸ್‌ಬಿಐ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಖೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು, ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಎಸ್‌ಬಿಐ) ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಆಪ್‌ಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಖೆ ಆರಂಭಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಎಸ್‌ಬಿಐನ 'ಇನ್ ಕ್ಯೂಬ್', ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಯುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹಾ ಸೇವೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯ ನೆರವು ನೀಡಲಿದೆ. ಯುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ತಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುವುದು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

'ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ'

ಪೂರಕವಾದ 'ಉದ್ಯಮ ಸ್ನೇಹ' ಪರಿಸರ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು

'ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ' ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ದೇಶದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ತೋರಿಸಲಿದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯು, ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಯುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಕಂಟಕವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು, ಗಲಿಬಿಲಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿದೆ. ನವೋದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ, ಬಂಡವಾಳ ಮೇಲಿನ ಲಾಭಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆ ಸಡಿಲಿಕೆ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೆರವಿಗೆ 10 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ನಿಗದಿ, ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಅಂಗೀಕಾರ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರ ನೋಂದಣಿಯಂತಹ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವವರಿಗೇನೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವೇ 10 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ನೆರವಿಗೆ ಮುಂದಾಗಿರುವುದು, ನವೋದ್ಯಮಗಳ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಭಾರಿ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಿದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆಂದೇ ಅನೇಕ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿರುವುದರ ಜತೆಗೆ, ಉದ್ಯಮ ವಹಿವಾಟು ಆರಂಭಿಸಲು 'ಉದ್ಯಮ ಸ್ನೇಹ'ಯಾದ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಬದ್ಧತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಏಳಿಗೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳು ನೆರವಾಗಲಿವೆ. ಆರಂಭದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನವೋದ್ಯಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಮಂಕಾಗಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಕಡಿಮೆಯಾದಷ್ಟೂ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಯಶಸ್ವಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲಿವೆ. ಹಣಕಾಸು, ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಂಪೆನಿ ವ್ಯವಹಾರ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯುವ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವ ಉತ್ಸಾಹದ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಅಚ್ಚರಿದಾಯಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್ಸ್ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಬಂದ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ವಹಿವಾಟು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಈ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಅದರಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಬೆರಳಿಕೆಯಷ್ಟು ಕೌಶಲಭರಿತ ನೌಕರರು ಮಾತ್ರ. ಇಂತಹ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ನಾಸ್ಕಾಂ ನೆರವಿನ ಹಸ್ತ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನೇ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಉದ್ಯಮ ಆರಂಭಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲರ ಮತ್ತು ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಉದ್ಯಮಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಲು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ' (ನಾಸ್ಕಾಂ) ಕೂಡ ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವವರಿಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜಾಗ, ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ, ಅಡೆತಡೆ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜತೆಗೆ ಕಚೇರಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಭೆ ನಡೆಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಭಾಂಗಣ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. 'ನಾಸ್ಕಾಂ' ನೀಡಿರುವ ವಿಶ್ವಶ್ರೇಣಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಿಂದ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಆರಂಭಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿದೆ. ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಹಲವು ಆನ್ಲೈನ್‌ಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇವೆ. ಹಲವು ಕಂಪೆನಿಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ, ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿಯೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದೆ.

‘ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್’ಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯಮಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭಿಸಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು 2020ರ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತುಪಟ್ಟುಗಳಷ್ಟು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ‘ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್’ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟೀಯ ಇಲ್ಲವೇ ದೇಶಿ ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯಮಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು ಹುದ್ದೆ ತೊರೆದು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ಹಣವನ್ನು ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತಹ ಹಲವಾರು ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಜತೆಗೆ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಲಾಭ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ

ಹೊಸ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ದೇಶಿ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಚಲನವೇ ಮೂಡಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ನವೋದ್ಯೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಾಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಆಧುನಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಈ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ಉತ್ತಮ ಕೌಶಲ ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ವರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 400ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಬೇಟೆಗೆ ತೊಡಗುವ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಕಂಪೆನಿಗಳೇ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ಮನಗಂಡಂತಿದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ‘ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್’ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ

ತರಲೂ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 20 ಸಾವಿರ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಆರಂಭಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. 2020ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ಆರಂಭವಾಗುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು, ಭಾರತದ ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. □

(28ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ವೃತ್ತಿನಿರತ ಯೋಗತಜ್ಞರ ದುಣಮಟ್ಟದ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ

ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಹೊರದೇಶಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕ್ಯೂಸಿಐ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತರಾಗುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ-ಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಯೋಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆಯುಷ್ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಕ್ಯೂಸಿಐ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ಪ್ರಪಥಮ 2000 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಶತ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ಯೋಗತಜ್ಞರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ

ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಕ್ಯೂಸಿಐ ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕ್ಯೂಸಿಐನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ವಿಶೇಷಜ್ಞರ ತಂಡ ಜಪಾನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ, 13 ಮಂದಿ ಯೋಗತಜ್ಞರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ನೀಡಿದೆ.

ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಔಪಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು / ಶಾಲೆಗಳು, ಹೆಲ್ತ್‌ಸಾರ್ಟ್, ಸ್ಪಾ, ಹೆಲ್ತ್ ಸೂಡಿಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೇವಲ ಕ್ಯೂಸಿಐ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ಯೋಗತಜ್ಞರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿಬರುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ. □

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಶಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಶಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ, ಬಡ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ಮಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಶಣ್ಣ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

* ಉಮಾಶಂಕರ ಬಿ. ಹಿರೇಮಠ

ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯವು ಶೇ 40ರಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದೆ. ಹಲವು ಅಂಶಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುವಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಹಣದ ಲೇವಾದೇವಿ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ, ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಣದ ಪೂರೈಕೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗುವ ಆದಾಯದ ವಲಯದ ನಿರ್ಧಾರಕಗಳು. ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ದೇಶದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಆಯಾ ದೇಶದ ಹಾಗೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹೂಟಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೂಡಾ ಉದ್ಯೋಗ, ಆದಾಯ, ಉಳಿತಾಯ, ಹೂಟಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಅನುಭೋಗ, ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸೇವೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹಣಕಾಸು

ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ಬಹುತೇಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಲಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಜನರ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಚಾಲನೆಯನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಎಂದರೇನು?

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು 'ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ'ಗಳೆಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಧುರೀಣತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ಬಡ ರೈತರಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಇತರೆ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು.

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು 1975ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ 20 ಅಂಶಗಳ ನೂತನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ 1975ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26ರಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕುರಿತ ಸುಗ್ರಿವಾಚ್ಛೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 1975ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2ರಂದು ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ 5ನಗರಗಳಾದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೊರದಾಬಾದ್, ಗೋರಖಪುರ,

* ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, (ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ), ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಯಲಬುರ್ಗಾ.

ಹರಿಯಾಣದ ಭವಾನಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಪುರ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಮಾಲ್ಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಂಡವು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಶಾಕಿರಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡವು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮಹತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋಡಗಿತು. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ, ಬಡ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಸಣ್ಣ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು. ಉತ್ತಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಾಲದ ಪರ್ಯಾಯ ಮೂಲವನ್ನೊದಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬಡ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯಕನುಗುಣವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿತಾಯಮಾಡಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಸೇರಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಹಲವು ಏಳು ಬೀಳುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಸಮರ್ಪಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿವೆ. ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಕಾಯ್ದೆಗೆ 16/12/1985ರಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕೃತ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು 1ಕೋಟಿಯಿಂದ 5ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಾವತಿಯಾದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು 25ಲಕ್ಷದಿಂದ 1ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಶೇ 50, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಶೇ 15ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಧುರೀಣತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕು ಶೇ 35ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಧುರೀಣತ್ವ ಹೊಂದಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವುದು, ಹೂಟಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಮರು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ 9 ಜನರು ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಉಳಿದಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿನ 3 ಭಾಗದ ಸಹ ಭಾಗಿತ್ವದಂತೆಯೇ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೂಡ 3 ವಿಭಾಗದಿಂದಲೂ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು

ಮೂಲಆಶಯದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ತಲೆಎತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅವಲೋಕನಕ್ಕಾಗಿ 1977ರ ಜೂನ್ ದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್ ದಂತವಾಲ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು, ಅದು 1978ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೆಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ನೀಡಿದ ಸೂಚನೆಗಳು

ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತ್ತು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿವೆ ಎಂದು ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಮಿತಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಿತು. ದಂತವಾಲರ ಈ ಮಹತ್ವದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಆರ್‌ಬಿಐ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಿರ್ದರಿಸಲಾಯಿತು.

ನರಸಿಂಹನ್ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು

ನರಸಿಂಹನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳ ಕಂಡು ಕೊಂಡು ಪರಿಹಾರಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬಡ ಜನರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೂಡಾ ದುಬಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖ, ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೇತನ ಅಧಿಕ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕೆಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥದತ್ತ ಸಾಗಿಸಬಹುದು ಪರಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ನಿವಾರಣೆ, ಪುನರ್ ಸಂಘಟನೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್

ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಸಡಿಲಿಕೆ ಈ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಆರ್‌ಬಿಐ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ.ಎ.ಎಂ.ಮಿಸ್ತೋ ಟೀಕಿಸಿದರು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಅಸಮಾನತೆ ಉಂಟಾಗಲಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಲು ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರು ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರರು, ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲಿನಗೊಳಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 1991ರಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪುನರ್ ರಚನೆ ಕುರಿತ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯು ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು.

ದೇಶದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗಾಗಿಯೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಣಕಾಸು

ಒದಗಿಸಬೇಕು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಸಮಗ್ರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿಯೇ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಾಜಿ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ನರಸಿಂಹನ್ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಆರ್‌ಬಿಐ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪುನರ್ ರಚನೆ

ಭಂಡಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ 1994-95ರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪುನರ್‌ಚನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಅಥಾವೆಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಬಾರ್ಡ್ ನೇಮಿಸಿದ ಮಿಸ್ಟರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 68 ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪುನರ್ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. 98-99ರಲ್ಲಿ ಈಕ್ವಿಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚಲು ಸರ್ಕಾರ ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ಅಧಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನೂರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪುನರ್ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬಂದವು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು

* ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. * ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಯೋಜಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುವುದು. * ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೇವಲ ಶೇ.8.5ರ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ. * ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೇ ಭರಿಸುವುದು. * ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆವಳ ಶೇ.3ರಷ್ಟು ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತ (ಕ್ಯಾಷ್ ರಿಜರ್ವ್ ರೇಶ್ಯೂ) ಮತ್ತು ಶೇ 25ರಷ್ಟು ಪರಿನಿಯತ ದ್ರವತ್ವ ಅನುಪಾತ (ಸ್ಟೆಬ್ಲಿಟಿ ಲಿಕ್ವಿಡಿಟಿ ರೇಶ್ಯೂ) ಅನ್ನು ಇಟ್ಟು

ಕೊಂಡರೆ ಸಾಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. * ಭಾರತದ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮರು ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ತಿನ ಪರ್ಯಾಯ ಮೂಲಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾತ್ಮದೆ. ಆದರೆ ಸಹಕಾರಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗದೇ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿಯೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 5 ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದನೆಗೆ ಅಣಿಯಾದವು. ಈ ತೆರನಾದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಜಾಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ. 2015ರ ಮಾರ್ಚ್ 31ಕ್ಕೆ ಇರುವಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 56 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿದ್ದು 500ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 20,059 ಶಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗ್ರಾಹಕರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ನಿರೀಕ್ಷೆಗೂ ಮೀರಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ನೀತಿಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಏರುಪೇರು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರದ್ದು

ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಅನಗತ್ಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಬಿಐ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಧನೆಗಳ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ವಸೂಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೂಡಾ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. 2010-11ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2015ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗಿನ ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ

ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು, ಈ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಸಾಧಿಸಿದೆ. 2011ರಿಂದ 2012ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 908 ಶಾಖೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿವೆ. ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 952(12-13), ತದನಂತರದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1221(13-14), 977(14-15) ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸೇವಾವಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಿರಿದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಸೇವೆ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿವೆ. ಒಂದರೆ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಲಾಭಗಳಿಕೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ನೀಡಲು ಶಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಠೇವಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. 11-12ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 20,104ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ, 12-13ರಲ್ಲಿ 25,152ಕೋಟಿ, 13-14ರಲ್ಲಿ 28,006ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ 14-

15ರಲ್ಲಿ 31,835ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚಳಕಂಡಿದೆ. ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸಕ್ತ 14-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. 11-12ರಲ್ಲಿ 9,464ಕೋಟಿ, 12-13ರಲ್ಲಿ 12,574ಕೋಟಿ, 13-14ರಲ್ಲಿ 31,083ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಕೂಡಾ ಸಾಲಪಡೆದಿದ್ದು, 2011ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 26,490ಕೋಟಿ, 12ರಲ್ಲಿ 30,288ಕೋಟಿ, 13ರಲ್ಲಿ 38,073ಕೋಟಿ, 14ರಲ್ಲಿ 50,230ಕೋಟಿ, 2015ರ ಮಾರ್ಚ್ 31ಕ್ಕೆ 58,824ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೂಡಾ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತಮ ಪತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಲಾಭಗಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. 11-12ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 17,467ಕೋಟಿ, 12-13ರಲ್ಲಿ 20,694ಕೋಟಿ, 13014ರಲ್ಲಿ 22,328ಕೋಟಿ, 14-15ರಲ್ಲಿ 25,437ಕೋಟಿ ಸಾಲ ನೀಡಿದ್ದು,

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ					
	(ಮಾರ್ಚ್ 31ಕ್ಕೆ ಇರುವಂತೆ)				(ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
ವಿವರಣೆ	2011	2012	2013	2014	2015
ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	82	82	64	57	56
ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	16,001	16,909	17,861	19,082	20,059
ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ	197	197	197	197	197
ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ ಠೇವಣಿ	4,076	5,002	6,001	6,170	6,173
ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟ ನಿಧಿ	9,566	11,263	13,247	15,805	18,462
ಠೇವಣಿ	1,66,232	1,86,336	2,11,488	2,39,494	2,71,329
ಪಡೆದ ಸಾಲ	26,491	30,288	38,073	50,230	58,824
ಹೂಡಿಕೆ	86,510	95,975	1,08,548	1,39,631	1,06,780
ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡ	98,917	1,16,385	1,37,078	1,59,406	1,84,843
ಲಾಭದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	75	79	63	57	51
ಲಾಭದ ಗಳಿಸಿದ ಮೊತ್ತ (ಎ)	1,786	1,886	2,275	2,694	2,958
ನಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	7	3	1	-	5
ನಷ್ಟದ ಮೊತ್ತ (ಬಿ)	71.32	28.87	2.07	-	177
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ(ಎ-ಬಿ)	1715	1,857	2,273	2,694	2,781
ವಸೂಲಿ ಪ್ರಮಾಣ(ಶೇ.)*	81.18	81.60	81.2	81.9	79.47
ಎನ್‌ಪಿಎ (ಶೇ)	3.75	5.03	6.1	6.09	5.72

* ಜೂನ್ 30ಕ್ಕೆ ಇರುವಂತೆ. (ವಸೂಲಿ)

ಮೂಲಮಾಹಿತಿ : ನಬಾರ್ಡ್ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು

ವಸೂಲಿಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡಾ)*		ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ (ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ)
60ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	ಜಾರ್ಖಂಡ(1), ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್(1)	
60ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು 80ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (4), ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ(1), ಆಸ್ಸಾಂ(2), ಬಿಹಾರ(1), ಛತ್ತೀಸಗಢ(1), ಗುಜರಾತ(1), ಜೆ&ಕೆ(2), ಜಾರ್ಖಂಡ(1), ಕರ್ನಾಟಕ(2), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ(1), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ(2), ಮಣಿಪುರ(1), ಮೇಘಾಲಯ(1), ಮಿಜೋರಾಂ(1), ಒಡಿಶಾ(2), ರಾಜಾಸ್ತಾನ(1), ತೆಲಂಗಾಣ(1), ತ್ರಿಪುರಾ(1), ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ(5), ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ(2)	
80ರಿಂದ 90ರೊಳಗೆ	ಗುಜರಾತ(2), ಹರಿಯಾಣ(1), ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ(1), ಕರ್ನಾಟಕ (1), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ(1), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ(1), ಮಿಜೋರಾಂ(1), ರಾಜಾಸ್ತಾನ(1), ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ(2), ಉತ್ತರಾಖಾಂಡ(1), ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ(1),	
90ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	ಬಿಹಾರ(2), ಕೇರಳ(1), ಪುದುಚೇರಿ(1), ಪಂಜಾಬ(3), ತಮಿಳುನಾಡು(2)	
ಮಾಹಿತಿ: ನಬಾರ್ಡ್ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2014-15,		*(ಜೂನ್ 30, 2014ಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ)

2015ರ ಮಾರ್ಚ್ 13ಕ್ಕೆ ಒರುವಂತೆ ಒಟ್ಟು ಸಾಲ 1,84,843 ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದೆ. ಲಾಭಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿವೆ. 2011ರಲ್ಲಿ 75 ಶಾಖೆಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ 1,785 ಕೋಟಿ, 2012ರಲ್ಲಿ 79 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು 1,886 ಕೋಟಿ, 2013ರಲ್ಲಿ 63 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 2,273 ಕೋಟಿ, 2014ರಲ್ಲಿ 57 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸೇರಿ 2,694 ಕೋಟಿ, 2015ರಲ್ಲಿ ಲಾಭಗಳಿಕೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 51ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ 2,958 ಕೋಟಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ 16 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. 2011ರಲ್ಲಿ 7 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ 71 ಕೋಟಿ, 12ರಲ್ಲಿ 3 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ 28 ಕೋಟಿ, 13ರಲ್ಲಿ 1 ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ 2 ಕೋಟಿ, 2014ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲ, ಆದರೆ 2015ರಲ್ಲಿ 5 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುಚ್ಚಿವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 177 ಕೋಟಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅನಗತ್ಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಪಿಎ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೂಡಾ ಗಮನಾರ್ಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಶೇ 5 ಮತ್ತು 6ರ

ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. 2012, 2013 ಹಾಗೂ 2014ಕ್ಕೆ 2015ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇ 0.27ದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. 2014-15ನೇ ಸಾಲಿನ ನಬಾರ್ಡ್ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವಂತೆ ಜೂನ್ 30, 2014ರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಲವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಜಾರ್ಖಂಡ ಹಾಗೂ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಶೇ 60ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸಿದರೆ, ಬಿಹಾರ(2), ಕೇರಳ(1), ಪುದುಚೇರಿ(1), ಪಂಜಾಬ(3), ತಮಿಳುನಾಡು(2) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 9 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಶೇ 90ಕ್ಕು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಲ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ತೋರಿವೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಶೇ 60ರಿಂದ 80ರ ಒಳಗಿನ ವಸೂಲಾತಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಜೋರಾಂ(1), ಒಡಿಶಾ(2), ರಾಜಾಸ್ತಾನ(1), ತೆಲಂಗಾಣ(1), ತ್ರಿಪುರಾ(1), ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ(5), ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ(2) ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (4), ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ(1), ಆಸ್ಸಾಂ(2), ಬಿಹಾರ(1), ಛತ್ತೀಸಗಢ(1), ಗುಜರಾತ(1), ಜೆ&ಕೆ(2), ಜಾರ್ಖಂಡ(1), ಕರ್ನಾಟಕ(2), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ(1), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ(2), ಮಣಿಪುರ(1), ಮೇಘಾಲಯ(1) ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ 33 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗುಜರಾತ(2), ಹರಿಯಾಣ(1), ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ(1),

ಕರ್ನಾಟಕ (1), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ(1), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ(1), ಮಿಜೋರಾಂ(1), ರಾಜಾಸ್ತಾನ(1), ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ(2), ಉತ್ತರಖಾಂಡ(1), ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ(1) ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 13 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಧನೆ ತೋರಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಲವಸೂಲಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಥದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು, ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳ ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಷರತ್ತುಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಹಕರು ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆಗೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಾಖೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಬ್ಯಾಂಕು ಗ್ರಾಹಕರು ಪದೆ ಪದೇ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅತೀವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ, ಬರಗಾಲದಂತಹ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ವಸೂಲಿ ಆಗದೇ ಇರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಧಟ್ಟು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(51ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದೆಯೇ?

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಜೂನ್ 21ನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತ ಮಂಡಿಸಿದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನದ ಪ್ರಸ್ತಾವಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಂದರೆ 175 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದವು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ 69ನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು. “ಯೋಗ ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯೋಗ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇಹ, ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯೆ ಎರಡನ್ನೂ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆಸೆಯುವ ಸಮಗ್ರ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಯೋಗ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ

ದೈಹಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮವಲ್ಲ. ಅದು ಆಂತರಿಕ ಹಾಗೂ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಮಹತ್ವದ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಯೋಗ ಮೂಲತಃ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಗಮವಾದ ಪುರಾತನ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಯೋಗ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಸೇರಿಸು ಅಥವಾ ಕೂಡಿಸು. ‘ಅಂದರೆ ದೇಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಮ್ಮಿಲನ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗದಿನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜೂನ್ 21, 2015ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾದ ಮೊದಲ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದೆ. ಯೆಮೆನ್ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ 193 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು

ಯೋಗದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿವೆ. ಯೋಗ ಕುರಿತಾದ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಪ್ರದರ್ಶನ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ, ಯೋಗಾ ಕ್ಲಬ್, ಯೋಗ ಕಚೇರಿ, ಯೋಗ ಥಾನ್, ಯೋಗ ನಡೆ, ಯೋಗ ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಸ್ಥಿರ ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ - ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಜೂನ್ 21, 2015 ರಂದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದು, ದೇಶದಲ್ಲೆಡೆ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 2 ಗಿನ್ನಿಸ್ ದಾಖಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 35,985 ಪಟುಗಳು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದುದು ಹಾಗೂ ಒಂದೇ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ 84 ವಿವಿಧ ವಿಧೇಶಿಗರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಬಾರಿಯೂ ಯೋಗ ದಿನವನ್ನು ಜೂನ್ 21 ರಂದು ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. □

(50ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕೊನೆಯದಾಗಿ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಜೀವನಾಡಿಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಲಯಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರು, ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಅನುಭವಿಸುವ ನಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ವಿಳಂಬ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಆದಾಯ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ದುಡಿಯಲು ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಆದಾಯ ಸಂಪಾದಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ದುಡಿಯಲು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ

ಅದಾಯದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯದೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕವೇ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನ ಹೊಸದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯಲು ಇಷ್ಟಪಡದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಮೌನವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಜ್ಞಾನ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅರ್ಧ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾಂಕಿನ

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಬ್ಯಾಂಕು ಹಾಗೂ ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್‌ಬಿಐ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವ ಕಾರಣ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದು, ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡದೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆ ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲ ನೀಡುವುದು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೊರತೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಶಾಕಿರಣವಾಗಿ ಅವರ ಬದುಕು ಹಸನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. □

ವಾರ್ತಾ ವಿಶ್ಲೇಷ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ ಬರ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕುರಿತಂತೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೇ 7 ರಂದು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂಗಾರಿನ ಮನವಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ 1540.20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಧನ್ಯವಾದ ಅರ್ಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಿಂಗಾರು ಅವಧಿಗೆ 723.23 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೋರಿದರು. ಇದು 2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಎಸ್.ಡಿ.ಆರ್.

ಎಫ್.ನ ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲಾದ 207 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೊರತಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊತ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ 2016-17ರ ಅವಧಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ 108.75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಸ್.ಡಿ.ಆರ್.ಎಫ್.ನ ಪ್ರಥಮ ಕಂತಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರ ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 603 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 830 ಕೋಟಿ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೂಳೆತ್ತುವ, ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಮರು ಪೂರಣ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಮುಂಗಾರು ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮುಂದಿನ 30ರಿಂದ 40 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ, ಹೂಳೆತ್ತುವುದು ಮತ್ತು

ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಗಮನ ಹರಿಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮಾತನಾಡುವ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ಎಂದರು. ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಳಿಯಲು ಸೂಚ್ಯಂಕವೊಂದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಂತೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿದರು.

* * *

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಕೋಪ ನಿರ್ವಹಣೆ ಯೋಜನೆ (ಎನ್.ಡಿ.ಎಂ.ಪಿ.)ಯನ್ನು ಜೂನ್ 1 ರಂದು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ದೇಶದಲ್ಲೇ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಇಂಥ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ವಿಕೋಪ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಜೀವಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಯ ಹಾನಿ ತಗ್ಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. □

Subscription Coupon

[For New membership /Renewal/Change of Address]

I want to subscribe to :

Jojana / Kurukshetra / Ajkal / : 1 yr. Rs.230/-; 2 yrs, Rs.430/- ; 3 yrs, Rs.610/-

Bal Bharati : 1 yr. Rs.160/-; 2 yrs, Rs.300/- ; 3 yrs, Rs.420/-

(Circle the magazine of your choice and the period of subscription)

DD/PO/MO No. _____ date _____

Name (in block letters) : _____

Subscriber's profile : Student / Academician / Institution / Others

Address : _____

PIN : _____

The amount may kindly be sent in the form of D.D. It should be drawn in favour of ADG (I/C), Publications Division, Min. of I & B, GOI and payable at New Delhi. The D.D. along with duly filled coupon may kindly be sent to The Business Manager (Journals), Publications Division, Ministry of Information & Broadcasting, Room No. 48-53, Sochna Bhawan, CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi – 110 003.

Please allow us 4 to 6 weeks for the dispatch of the first issue.

P.S. : For Renewal / change in address, please quote your subscription number

To Subscribe Online

Log on to

<http://publicationsdivision.nic.in/>,
in collaboration with bharatkosh.gov.in